

MAGYAR LÁDA

+ 3 lei

Tazá postalá pláttá in num
aprobáril Dir. Gen. PTT N

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDA

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 196 (1638) szám * Csütörtök, 1937 szeptember 30

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Decemberben országos képviselőválasztást jósol a fővárosi sajtó

Vaida-Mironescu-kormány lehetősége a belpolitikai láthatáron. — Bizonytalan a parlament rendkívüli ülészakának összehívása

Bucuresti. Saját tud. A belpolitikai helyzet még mindig zavaros és a fővárosi lapok is csak találgatják a kibontakozási lehetőségeket. A „Curentul” hosszasan foglalkozik a legutóbbi napokban szárnyrakelt hírekkel. A lap értesülése szerint október 10-én fog megjelenni a törvényhozási időszak meghosszabbításáról szóló királyi rendelet, amely november 15-re elhalasztaná a parlament megnyitását. A parlament rendkívüli ülészakája november 15-étől február 10-ig tartana. Ebben az időszakban tárgyalná le a kormány azokat a javaslatokat, amelyeket az elmúlt időszakban nem tudott benyújtani. A „Curentul” értesülését alátámasztja Bratianu Dinunak vasárnap Brailan elmondott beszéde, ahol ugyanis a liberális párt elnöke kijelentette, hogy a kormány nyugodtan néz az elkövetkezendő események elé és továbbra is uralmon marad.

LIBERÁLIS KÖRÖK ELKÉPZELÉSE A KORMÁNYVÁLSÁG LEFOLYÁSARÓL

Bucuresti. Saját tud. Liberális körökben Bratianu Dinunak bráilai kijelentését általános elégtétellel fogadták. A pártvezér ugyanis eddig ellenezte a liberális kormányzás meghosszabbítását és a pártnak ellenzékibe való vonulását sürgette. Kormánypárti körökben úgy hiszik, hogy a válság alig néhány napig fog tartani.

A lemondó Tatarescu a nemzeti parasztpártot fogja utódjául ajánlani és Mihailache rövid terminust fog kapni arra, hogy pártján kívül álló elemekkel, —

lehetőleg Vaidával és Iuniánnal kormányzási egyezséget hozzon létre.

Amennyiben nem sikerülne — és valószínű, hogy nem fog sikerülni, — mondják liberális körökben, — úgy Tatarescunak ismét esélye nyílik arra, hogy újabb megbízást kapjon kormányalakításra.

TATARESCU NOVEMBERBEN FELVETI A BIZALMI KÉRDÉST.

Bucuresti. Saját tud. Bratianu Dinu vasárnap beszéde élénken foglalkoztatja a fővárosi politikai köreit. A „Dimineața” szerint a liberális párt elnökének kijelentései annál fontosabbak, mivel azokat előre megheszelte Tatarescu miniszterelnökkel. Dinu Bratianu az általános választásokat decemberre jelentette be. S az is biztos, hogy november hó első napjaiban Tatarescu királyi kihallgatáson fogja felvetni a kormányutódlás kérdését. Addig azonban minden ezirányú híresztelés és találgatás légbőlkapott.

Bucuresti. Saját tud. A közelgő kormányválsággal hozták összefüggésbe azokat a tárgyalásokat, amelyeket Vaida Sándor folytatott a fővárosban. A tegnapi nap folyamán Vaida, C. Anghelescu kíséretében felkereste Mironescut és a három politikus több mint két óráig tanácskozott. Jobboldali lapok beállítása szerint a tárgyalás eredményeképpen, a kormányválság során, komoly formában fog felmerülni egy Vaida—Mironescu kormány lehetősége is.

Ismét teljes erővel megindulnak a japán támadások Sanghai ellen

Japán elitélő véleménye a Népszövetségről

Tokióból jelentik: A Népszövetség 23-as bizottságának ismeretes elitélő határozatára japán haditengerészeti körökben a következőket mondják:

— A 23-as bizottság birálatában tapintatlanságról tett tanuságot. A Népszövetség távolkeleti bizottsága ugyanis a japán haditengerészet és légihaderő működését elfogult sajtóközlemények alapján, vagy elfogult hatalmak szempontjából ítéli meg. Ugyanakkor azonban nem fordít figyelmet arra a tényre, hogy az egész japán nép minden erőfeszítést megtett és minden erőforrást mozgósított az őt ért igazságtalanságok helyrehozatalára. Japán törekvése az, hogy a japán—kínai viszály mielőbb nyugvópontra jusson. A Népszövetség azzal, hogy elitélte a légihaderő tevékenységét, újabb bizonyosságot szolgáltatott saját csődjéről. Sanghaiból jelentik: Sanghai körül a me-

leg időjárás újra járhatóvá tette a mocsaras terepet. Valószínűnek tartják, hogy a néhány nap óta szünetelő japán támadások most újból megindulnak.

ISMÉT BOMBÁZOTT EGY KINAI VÁROST A JAPÁN LÉGI HADERŐ.

Sanghaiból jelentik: A Reuter jelentése szerint néhány perccel éjfél után újabb nagy ütközet kezdődött a sanghaji hadszíntéren. Az ütközetet heves tüzéségi harc nyitotta meg. A japánok főleg Putungot ágyúzzák. A kínaiak viszont a japán hadihajókat vették tűz alá.

Sanghai jelentés szerint kedd este harminc japán repülőgép jelent meg a Nankingtól nyolcvan kilométerre lévő Vuhu felett és bombázta a várost. A várost a bombázás teljesen váratlanul érte, mert a hatóságok is általában biztosnak és védettnek tekintették.

Két háborúellenes írás

Két új, nagyjelentőségű megnyilatkozás fekszik előttünk a fenyegető háborús világhelyzet orvoslásának eszközeiről, módjairól, lehetőségeiről: az egyik Bertrand Russell könyve: „Which Way to Peace?” — Mely úton a békehez? a másik mindössze egy kis füzet, egy pamflet, melynek címe: „What are you going to do about it?” — Mit akartok tenni a dologban? (a háborúellenesség s békeakarát dologban). De ez a terjedelemben kis röpirat ugyancsak kiváló szerző nevét viseli, Aldous Huxley-ét. Hiába, sőt léhaság volna netán úgy állítani be a dolgot, mintha ennek a két békebarát, két aktív békeakarattal telt angol írásnak főleg a szerzők személye, írói neve kölcsönöznék az érdekességet; hiszen a fenyegető kataklizma sokkal szörnyűbb, a béke megőrzésének feladata sokkal fontosabb annál, semminthogy vele kapcsolatban holmi irodalmár szempontokat szabadna eltérbe vonultatni. Mégis csak feltűnő, hogy a mai háborús veszély témájával többek közt két ily markáns egyéniség foglalkozik behatóan, mint aminő Bertrand Russell (voltaképpen Lord Russell) a szuverén szellemű tudós, matematikus, modern pedagógus és filozófus, továbbá Aldous Huxley, a fiatal angol irónemzedék e méltán fölkapott, nagyartott regényírója s esszéistája.

A világ sorsdöntő kérdésének, a háború és béke aktuális problémáinak óriási irodalma van külföldön, nevezetesen Angliában. Erről az óriási szakirodalomról értékes információt nyerünk épp Russell könyvéből, ahol számos modern katonai szakvéleményre történik hivatkozás annak a kérdésnek kapcsán, milyen lesz a jövő háborúja. Már amennyiben valóban kitörne; mert Russell meggyőződéssel vallja, hogy elkerülhető — megfélemlítő politikával. Ami Huxley-t illeti, ő általában alighanem a legolvasottabb emberek egyike a világon ugyan csak tájékozva van a kérdéssel kapcsolatos irodalomról. Hogy Huxley nem könyvben, hanem csupán röpiratban vet számot a kérdéssel, bizonyára összefügg azzal, hogy legújabb, tavaly megjelent, oeuvre-jében, fontos állomást jelentő regényében, az „Eyeless in Gaza”-ban is már alaposan szerepel a béketörekvés. Így most, amikor röpiratban is foglalkozik vele, mintegy kulcsát, kommentárját adja annak, ami regényének fontos motívuma volt. A regényben (ha ugyan ezt a szerkezeti is újszerű, nem idősorrendi szerkezetű, vaskos új kötetét a „regény” műfaji elnevezésével jelölhetjük) a sokban magáról a szerzőről mintázott főalak sok meddő vergődés, a steril intellektualizmusban és szenzualizmusban való megfeneklettség után, egy mondhatni ökeresztényi, az egyén: béketörekvés, a nemellenállás alapépítményén nyugvó aktív béketörekvésben talál új életcélt, élettartalmat. Nagy út az, amit Huxley megtett; szinte megtérésnek lehetne nevezni; a régebbi Huxley intellektuális arisztokrata szemléletétől, a világot páholyból vagy ha úgy tesszük elefántcsonttoronyból figyelő hiperkultúrált entellektüel epés, szatirikus fölényétől odáig, amit most hirdet s javasol: az aktív kiállítás, sőt mártírúmvállalás a világbéke érdekében s az egyéni etika revíziója a világot fenyegető háborús katasztrófa elhárítására. Igaz, aki a szokottnál nagyobb figyelemmel olvasta előző írásait, a háború utáni nemzedék jellemző cinizmusa, modernizmusa s az író sajátos egyéni satírája alatt már eléggé kiérezhetett

valami dualizmust, lelki kettősséget, hasadtságot, sőt transcendentizmust. Hiszen Huxley-nél az érzékiség nem pogány életöröm, hanem sokkal inkább belső meghasonlottság, hányódás két véglet közt, a jó, az erkölcsi nemesség és a rossz, a romlottság, züllöttség között.

Huxley tehát, minden legújabb regényében föalakja számára a lelki vergődésből az emberi közösségbe visszavezető utat abban találta meg, hogy a minden eddiginél szörnyűbb világháború veszélye ellen száll sikkra, röpiratában polemikus eszközökkel száll szembe azzal a hittel, mintha a háború „természetes, elkerülhetetlen, szükségszerű” volna. A ragyogó esszéista vértetéiben harcol az olyan érvek ellen, amelyeket a béketörekvéssel szemben felhozni szoktak, először általánosságban, majd a mai, aktuális, égető világpolitikai kérdésekkel kapcsolatban. Fenntartás nélkül elítéli a „kielégített hatalmak” önző politikáját; világkonferencia összehívását sürgeti, melyen a méltányosság alapján kell megvizsgálni a három nagy kárvallott nemzetnek, Németországnak, Olaszországnak és Japánnak, valamint számos kis, a világháború után károsodott népnek jogos kívánságait. De nem úgy, ahogy az angol kormány teszi, amikor elvben elismeri ugyan egy ilyen konferencia kívánatos voltát, de annak időpontját igyekszik kitolni a közben lázasan fegyverkezéssel. Elveti a marxista álláspontot is, amely szerint csak gazdasági okai volnának a világháborúknak; nem a társadalmi szervezetnek, hanem az egyének megváltoztatását tűzi ki célul. Ez a spiritualista szemlélet erősen vallásos színezetű; így röpiratának egy külön fejezetében a keresztény vallás szempontjából igyekszik megvilágítani a háború kérdését, hivatkozik az Üdvözítő tanítására, majd a régi egyházatyákat idézi, úgy mint Justinus Martyrt, Tatianust, Tertullianust, Origenest, Cyprianust, Hippolytust, Arnobiuszt, Eusebiust és Lactantiust, akik mind kifejezetten elítélik a háborút. A mai világhelyzetre vonatkozóan pedig azt fejt ki, hogy a nemellenállás, amely adott esetben legalább akkora áldozatkészséget, önfeláldozást kíván, mint a harcolás, korántsem oly hatástalan politika, mint látszik, sőt nem egy ízben került már igen eredményesen alkalmazásba. Érdekes, hogy ily szempontból több más példa közt a magyar nemzetet is felhozza, amely a kiegyezés előtti időkben békésen és igen hatásosan

állt ellent a császári abszolútizmus elnyomó törekvéseinek.

Igen figyelemreméltó, hogy Bertrand Russell is sok tekintetben teljesen ugyanazokat a nézeteket vallja, mint fiatalabb író-honfitársa; ő is kíméletlenül bírálja az antant s nevezetesen hazája kormányfőinek rövidlátását, maradiságát és fantáziánélküliségét, mely a politikai baklövések egész során keresztül a mai akut krízishez vezetett. Huxley-vel egyértelműen hibáztatja a fegyverkezési versenyt, mely nem járhat egyéb eredménnyel, mint hogy fokozza a háborús feszültséget. Érdekes azonban, hogy az ősz főúr egy fokkal kevésbé béketűrő szellem, mint ifjabb író-társa; minden indulata fellázad a mai parancsuralmak ellen — legyenek azok akár hitlerista, akár kommunista diktatúrák. De bármennyire el-lensége az emberi szabadságjogok eltiprásának, mégis arra a konklúzióra jut, hogy a mai harci eszközök mellett csak a végtelenségig vitt békés politika, a leszerelés lehet a helyes. Hiszen már az elmúlt világháborúban is szerepeltek elvek, amelyeknek jegyében harcba vonultak; az antant katonáival elhitették, hogy a militarizmus ellen mennek halálba. „War to end war” — háború a háború ellen, volt a jelige. A világháború óta pedig hihetetlen mértékben fejlődtek a harci eszközök. A támadó stratégia is előtérbe jutott; meglepetésszerűen, alighanem a legnagyobb álnoksággal fog kitörni az új világháború a légi bombázás — robbanó, gyújtó és gázbombákkal — főleg a fő-

városok, a védtelen nők, gyermekek ellen fog irányulni; a légoltalom pedig sok szakértő tanúsága szerint nem lehet elég hatásos az egyre gyilkosabb légi bombákkal szemben. Egy ilyen jellegű háború után semmi se maradhat meg az elvektől, amelyekért netán sikkra szálltak; pánik, anarchia, végpusztulás kell hogy következzen nyomában, legjobb esetben is csak egy minden eddiginél kíméletlenebb katonai parancsuralom lesz képes majd a rendet úgy ahogy fenntartani. Anglia tehát, mondja Russell, ha netán a demokrácia, az emberi jogok nevében viselne harcot a diktatúrák ellen és győztesen kerülne ki, legjobb esetben is azt érné el, hogy a világ egy angol Führert kapna cserébe a német Führer helyett. Erdemes ezért egy új világháború szörnyűségeit vállalni?

A mai haditechnika halomra dönti azokat a politikai célkitűzéseket is, melyek állítólag a béke megővésére valók: az izolacionizmus, másrészt az egyetemes biztonság, mely a gyakorlatban alig egyéb, mint a szövetekezés politikája; tehát nagyjából az, ami 1914-ben világháborúhoz vezetett. Nem marad más hátra, mint a fegyverkezés leépítése, az imperializmus feladása, a gyarmatok, nyersanyagok nemzetközi kezelésbe vétele, ami aztán lehetővé tenné egy szilárdabb alapon nyugvó Népszövetség, egy nemzetközi parlament megalkotását. Ennek kezébe kellene adni azután az összes modern hadiszereket, hogy határozatainak érvényt tudjon szerezni. Ez Russell szerint a megoldás.

A cseh kormány az osztrákokkal folytatott tárgyalások után a francia kormánnyal tárgyal

Párizsból jelentik: Krofta csehszlovák külügyminiszter csütörtök este Párizsba érkezik. Krofta látogatása összefüggésben áll azzal a megbeszéléssel, amelyet Hodzsa hétfőn Badenben Schuschnigggal folytatott. Párizsi diplomáciai körök közlése szerint a Mussolini és Hitler közötti megbeszélésekre való tekintettel élénk diplomáciai tevékenység fejlődött ki Párizs és Prága között. Ezzel kapcsolat-

ban kijelentik, hogy ezek a diplomáciai megbeszélések szoros összefüggésben állnak Blum miniszterelnökhelyettes Párizsban folytatott legutóbbi tanácskozáisaival. Chautemps miniszterelnök Kroftát külön kihallgatáson fogadja.

A csehszlovák külügyminiszternek ez az első párizsi útja és két napig marad a francia fővárosban.

A madárvilág tilkaiból

Mezőgazdáinkra nézve igen fontos, hogy a körülöttünk s mindegy velünk együtt élő madárvilágot, annak életmódját s a természet egészében szerepüket helyesen ismerjük. Mégis több madárfajt a gazdaember félreismer. Sokan azt hiszik ugyanis, hogy egyes madarak kártékonyak, holott ezek is legalább olyan hasznosak, mint a hasznos madarak sorában nyilvántartott más madártársaik.

Most három ilyen gazdaságilag igen fontos, de nagyon félreismert s tévesen károsnak tartott madárfaj rövid leírását közöljük. Ez a három madárfaj, a *Vetési varjú*, a *Vörös vércse* és a *Bogarász sólyom*, vagy másképp *Kék vércse*.

1. A *Vetési, vagy Fekete varjú* szárnyai röptében kissé keskenyebbeknek látszanak, mint testvérenek a *Havas varjú*nak, de főképp felismerhető teljesen fekete színéről és az öregeknél a szürke, kopasz esőrtőről.

Még inkább mezei madár, azonban erdőkben, ligetekben, öreg fasorokban fészkel, még pedig telepesen, néhol ezrével egy-egy magas tölgy-, nyár-, akácán, néha 10—20 fészkek is van. Főképpen a rovarokból álló táplálékát kizárólag a szántóföldeken, legelőken keresi meg. A tücskök, szöcskék és sáskák túlszaporodását ök akadályozzák meg. Minden mezőgazdasági rovarkárt le tudnak küzdeni, ha elegendő számban vannak határunkban. A mezőgazdálkodásnak ök tehát *pótolhatatlan hasznos munkásai*, amelyeknek a gabonafélékben okozott időnkénti kártevéseit — amikor nincsen rovar —, úgy kell felfogni a gazdának, hogy evvel

fizeti meg az egész évi s emberi erővel el nem végezhető rovarirtó munkájukat. Hiszen a munkásokat is szokta fizetni!

Igen nagy hasznuk még az is, hogy ök készítenek a kizárólagosan hasznos Kék vércseknek is fészket. A *Vetési varjú* tehát legalább a költési időben védelem alá kell helyezni, mert nélkülük nálunk eredményes mezőgazdálkodást, a rovarok túlságos elszaporodása miatt folytatni nem lehet. Kártevéseit ellen védekezni lehet riasztással s a magvaknak mélyre való elvetésével, de viszont az ő hasznos rovarirtó munkájukat nem tudjuk pótolni semmivel sem!

2. A *Vörös vércse* jellemző éles kli-kli-kli-kli-kli-vijjogását bizonyára már mindenki ismeri. Távesővel nézve a háta vörhenyes, alul világosabb, sötétebb pettyekkel, feje s a farka kékeszürke, ez utóbbi végén fekete szalaggal. A párja a fészkek mellett ül, ennek egész háta s farka is téglavörös, ez a tojó.

Most a hím kiszáll a mezők felé s ott egyszerre szárnyaival gyorsan verdesve, egy helyben marad a levegőben, majd szárnyait összekapva rézsút zuhan alá a földre. Ez a *Vörös vércse* jellemző vadászati módja. Így les ő a levegőből egérre, amit alácsapva ügyesen elkap.

Magas fákön, de erdőkben faodvakban is, sziklaüregekben s nagy városok magas épületein, tornyain is, tehát mesterséges sziklaüregekben is fészkel. Ez a fészkek eredetileg szarkáé volt s tőle foglalta el. Rendes szokása a szarkáé s a varjúfészkek elfoglalása.

Táplálkozása a körülményekhez igazodik. Legkedvesebb tápláléka a mezei egerek, pocokok, bogarak, gyíkok. Helyenkint és időnként apró madarakra is rávetemednek. Az alkalom

szüli a tolvajt. Amikor bőven van sáska, tücsök, akkor másra rá sem néznek, télen pedig a havas időben, az itt áttelelő példányok aprómadarat, főképp verebet fognak. A városokban élő vércsek is főbb fiatal madarat fognak, mint a mezőn vagy erdőben élők.

De általában véve felette hasznos madarak, amelyeknek rossz híre onnan ered, hogy a többi kisebb ragadozómadártól nem tudják őket megkülönböztetni s így ezeknek, ú. n. Karvalynak, a kicsi him Héjának, Kabasólyomnak, Törpésólyomnak a tényleg merész, gyakori kártevéseit, madárfogását, öneki tudjuk be bűnül. Mert hiszen ezeket általában, — sajnos még a vadászok között is — csak vércseknek nézik.

A Vércseknek tehát, mind a három fajtája gazdaságilag hasznos s így elejtésük s fészkeiknek az elpusztítása kihágás!

Méginkább a nyílt, sík területek madara a *Vörös vércse* édes testvére a vékonyabb, de még szebb és kedvesebb

3. *Bogarász sólyom, vagy Kék vércse*, amelynek én a Bogarász sólyom nevével szeretném elterjeszteni, egyrészt mert ez a név kifejezi jellemző táplálkozását, másrészt pedig azért, hogy sajnós, még mindig nagyon is rosszhangzású „vércse” név miatt ne szenvedjen ez a legkedvesebb és leghasznosabb apró ragadozómadarunk.

A hím teljesen palaszürke s így a levegőben egész feketének látszik s csak a lábainak a tollazata, a gatyái vörösek. A tojó felül kékeszürke, sötét sávokkal, alul pedig halvány vörhenyes, a farka pedig sötét szalagokkal tarkítva.

Az alföld s itt is inkább a nagy legelőterü-

„A békét akarjuk...!”

Mussolini és Hitler hárommillió ember jelenlétében mondotta el nagy békebeszédét az olimpiai Stadionban

Berlinből jelentik: Kedden délután zajlott az a történelmi esemény, amelyet az egész világ közelebbről figyelt.

A berlini Maifelden és az odavezető útvonalakon több, mint hárommillió ember gyűlt össze, hogy meghallgassa Mussolini olasz miniszterelnök és Hitler kancellár beszédét, amelyet rengeteg hangszóró közvetített szerte az egész német főváros területén és mindenütt a német birodalomban. A maifeldi ünnepség rendezését a német munkafront vállalta. A tizennégy kilométer hosszúságú útvonalon 54 ezer üzem hatszázezer munkása sorakozott fel. A Maifelden hatalmas emelvényt készítettek az előkelőségek részére és itt magán az óriási mezőn is mintegy hatszázezer ember foglalt helyet. Ez a hatalmas tömeget ötszáz különvonat szállította és a berlini közlekedési eszközök is fokozott ütemben dolgoztak.

Este háromnegyed hét előtt néhány per-

cel megszólalt az olimpiai harang, amely az olimpiai játékok befejezése óta néma volt.

Mussolini és Hitler kíséretükkel együtt este hat órakor indultak el az elnöki palotából. A rendkívül lassan haladó gépkocsiban helyet foglaló kormányfőket az egész útvonalon felsorakozott félmillió munkás és mintegy kétmilliónyi nem hivatalos közönség egyetlen, szünni nem akaró éljenzése kísérte. Az út több, mint háromnegyed óráig tartott. Végül a két vezéri zászlót viselő gépkocsi, nyomukban az előkelőségek kocsijaival, megérkezett a Maifeldre.

Elsőnek Göbbels német birodalmi miniszter lépett a mikrofon elé és jelentette Hitler kancellárnak, hogy a Maifelden egymillió ember, az odavezető útvonalakon kétmillió ember gyűlt össze a nemzeti szocialista párt e történelmi gyűlésére. Göbbels üdvözölte a Duce és Mussolini nevének említésére újból felzúgott a percekig tartó éljenzés. Ezután Göbbels tudtul adta, hogy Hitler fog beszélni.

Hitler beszél

— Férfia'k, asszonyok! — kezdte beszédét Hitler kancellár. — Olyan történelmi esemény tanúi vagyunk, amilyenre ilyen méretekben még nem volt példa a történelemben. Hárommillió ember vesz részt közvetlenül ezen a gyűlésen, de ezen túlmenően részt vesz benne az egész világ, mint többé-kevésbé érdekelt hallgató. Az első érzésünk ebben a pillanatban a nagy öröm, hogy közöttünk üdvözölhetjük vendégként azt a férfit, aki nemcsak alanya a sorsnak, hanem maga is történelmet csinál. A második érzésünk az, hogy ez nem egyszerű gyülekezés, amilyent más alkalommal is tartanak, hanem a közös eszmék és érdekek kifejezése, olyan hitvallás, amelyet nemcsak ez a hárommillió ember, hanem ezen túlmenően 115 millió helyesléssel szívelekkel. Nem népgyűlés ez, hanem népdemonstráció. Őszintén kívánjuk, hogy népeinknek biztosíthassuk azt a békét, mely nem a lemondó gyávaság bére, hanem eredménye a lelki és testi kulturáért és a kultúra érdekeiért foly-

letek környékének a madara, amelyiknek a szélein faszorokban, kis ligetekben, folyómenti erdőségeken fészkel. Ő még jobban úzi a varjaktól való fészkek kisajátítását. Nagy Vetési varjútelepeken néha nagy számban fészkelnek ők is. A fészkek birtokáért nagy harcok folynak, azonban a harcok teljesen ártalmatlan kimenetelűek s a véresék csak a repülésben való nagy fölényükkel s állandó gyors támadásaikkal képesek végre elűzni a varjakat a fészkekről és nem csőrük és karmuk erejével. Véres csatákról tehát, ahol a varjak százai hullanak el, szó sem lehet. Hiszen ha nem volna oly repülőművészek s nem tudnák a nehézkes varjútámadásokat oly játéki könnyedséggel elkerülni, akkor az erős varjúcsőr ugyancsak elbánná velük.

Ez a madár az ő gyöngéd csőrével, karmaival egyenesen a bogárfogásra van teremtve. Szöcskék, tücskök, sáskák alkotják kedves táplálékát, amikre csoportosan vadászat. De legszébb és legeredetibb vadászata a repülő Csibir bogaraknak a mocsarak felett való elfogása. Az alföldi mocsarak felett nyári délután néhol több száz Bogarász sólyom kering s a vízből ki-repülő bogarakat egymásután fogják el lábukkal. A következő pillanatban már kieszik a karmuk közül a bogár testét s a nagy fekete bogárszárnnyak forogva hullanak alá a magasból. E gyönyörű repülési mutatványok egyre folynak egész teljes besötétedésig.

Repülésük még művészebb, mint a Vörös vércséké; hangjuk vékonyabb, magasabb. Rendesen csoportosan járnak.

Tisztára rovarpusztítók s amúgy is szép es kedves mozgásukkal s lényükkel madárvilágunk leggyönyörűbb jelenségei közé tartoznak, természetesen védelem alatt állanak.

tatott nehéz munkánknak. Azt hisszük, hogy ezzel a munkánkkal nemcsak a saját népeink érdekeit, hanem egész Európa érdekeit szolgáljuk. Egy nép sem vágyódhatik jobban a békére, mint a német, de egy sem érezte jobban a hit és az önbizalom megrendülésének borzasztó következményeit. Olyan tizenöt év mult el feleltünk, amely a jogmegtagadás, az elnyomás, a lelki és testi éhség ideje volt. A demokrácia és a liberálisizmus eszméi a német népet nem mentették meg ettől a történelemben példátlan erőszaktól. A nemzeti szocializmusnak volt a hivatása, hogy visszaadja a német népek azokat az emberi jogokat, amelyeket tőle másfél évtizeden át megtagadtak. Ebben az időben, mely a legkésőbb megaláztatások ideje volt — és ezt meg kell mondanom most az egész világ előtt — Olaszország és különösen a fasiszta Olaszország népünknek e megaláztatásban nem vett részt, hanem megértést tudott mutatni egy nagy nemzet egyenlő jogokra és népi becsületre vonatkozó követeléseit iránt. Nagy meglepéssel tölt el most, hogy eljött az óra, amikor erről megemlékezhetem. A fasiszta és nemzeti-szocialista forradalom szervezésében nemcsak a felfogások,

Mussolini beszél

Hitler kancellár beszédének utolsó szavai már elvesztek az elemi erővel feltörő harsány éljenzésben. Majd az olasz nemzeti himnusz hangjai csendültek fel, azután az ezt követő áhítatos csendben felhangzott Mussolini érces hangja:

— Bajtársak! Az a látogatás, amelyet Németországban és Vezéretknél teszek, az a beszéd, melyet előtetek mondtok, fontos esemény a két nép életében és saját életében is. Mélyen megindított az a fogadtatás, amelyben részem volt. Látogatásomat nem szabad a szokásos diplomáciai látogatások mértékével mérni. Az a tény, hogy ma Németországba jöttem, nem jelenti azt, hogy holnap máshova utazom. Nemcsak, mint egy nemzeti mozgalom vezére, mellyel bizonyítékát adom egy másik nemzeti forradalomhoz való szoros kapcsolatunknak. Ha a két nemzeti mozgalom formája más is volt, célja egy: a nép egyetemes és nagysága. Németországi utam mögött nincsenek titkos célok, és az európai helyzet amúgy is oly nagy feszültséget nem akarjuk fokozni. Itt semmiféle történelmi most abból a célból, hogy a részekre osztott Európa még jobban földarabolódjék. A Berlin-Róma tengely nem irányul más államok ellen.

— A nemzeti szocializmus és a fasiszma békét akar és mindig készek leszünk dolgozni a valódi gyümölcsöző békéért, amely a népek együttes biztonságát valósítja meg.

— Aki ma aggodalommal kérdezi: mi lesz a berlini találkozás eredménye, háború vagy béke, — annak mi, a Vezér és én hangos szóval kiáltjuk: béke!

— A tizenöt éves fasiszta uralom Olaszországnak más képet adott és nemzeti szocialista forradalom újarcot adott Németországnak is. Nagy örömet szerzett nekem az új Németország megismerése és látogatásom során még jobban

hanem a cselekedetek közössége is megmutatkozik. És ez szerencse abban a világban, ahol csak bomlás és széthuzás észlelhető. A fasiszta Olaszország egy alkotó ember zseniális tevékenysége következtében vezető világhatalom lett. Ez az ember Benito Mussolini. Viszont láthatta, hogy Németország is nemzeti magartatásában és katonai erejében új világhatalom lett. E két birodalom ereje legerősebb biztosítéka a mai Európa fenntartásának, egy olyan Európának, mely érzi a maga kulturális hivatását és nem hajlandó eltűnni, hogy felforgató elemek áldozata legyen. Azoknak, akik ma ezt az ünnepséget hallgatják, el kell ismerniük, hogy itt két nemzeti uralom alatt álló nép egymásra talált és egymás mellett áll. Ugyanabban az időben, amikor a demokrácia és marxista internacionálé csak a gyűlölet és viszálykodás magvait hinti el, mi kijelentjük, hogy minden olyan kísérlet, mely ezt az egymásratalált két népet elválasztani akarná, meg fog hiúsulni egyrészt annak a 115 millió embernek kívánságán, mely szíven és lélekben ma ezen az ünnepségen részt vesz, másrészt annak a két férfinak az akaratán, aki most önk előtt áll és önkhez szól.

meggyőződtem arról, hogy ez az új Németország erejével és jogos büszkeségével egyik alapja Európa életének.

— A népek élete éppen olyan, mint az emberélet: állandó változás. Egy népet sokszor hamisan ítélik meg. Nem lehet egy nemzetet husz vagy ötven év előtti arculata alapján megismerni. Ha majd az olasz és német nemzeti forradalmat jobban meg fogják ismerni, sok tévhit eloszlik és sok surlódáspont elveszti létjogosultságát. A nemzeti szocializmusnak sok az ellenfele, akik valamennyien egy urnak, a harmadik internacionálénak szolgálnak. Mindketten: a fasiszma és nemzeti szocializmus hisznek népeik erejében, a nemzet történelmében. Mindkét nép épít fiatalágára, melyet fegyverre, bátorságra és a kényelmes élet megvetésére nevel. A újra-éledt Római Birodalom át van hatva az új olasz szellemmel. Németország ujászületése is hasonló eszme eredménye. Egy eszmébe vetett hité azé a hité, mely először csak egy ember szíveben élt, majd számos vértanúnak volt a sajátja, míg egy egész nemzet a magáévá tette.

— A gazdasági önállóság terén — folytatta beszédét a Duce — mindkét ország ugyanazokat a célokat követi. A gazdasági élet nehézsége miatt valamely ország életképessége sokszor kérdésessé válhat és valamely nép katonai ereje áldozata lehet a gazdasági blokádnak. Ezt a veszélyt egész közlelőre éreztük, amikor a Genfben összegyűlt ötvenkét állam gazdasági megtorló intézkedéseket határozott el Olaszország ellen, de céljukat nem érték el, hogy legyűrjék és megtörjék az olasz nemzet ellenálló erejét, hanem annak behizorítására adtak alkalmat, hogy ez a hadjárat összedől. Németország nem csatlakozott a szankciókhoz, mi ezt soha el nem felejtjük! Akkor jelent meg először az együttműködés szükségessége Németország és Olaszország előtt teljes világossággal. Az, amit most a világ berlin

—római tengely néven ismer, valójában 1935. évi született meg. A fasizmusnak meg van a maga erkölcsstana, melyhez hű marad és azonos az en személyes erkölcsstannal. Világosan beszél és azt tartja, hogyha az embernek van egy barátja, kitart mellette mindvégig. A fasiszta Olaszország és a nemzeti szocialista Németország közötti együttműködés az év márciusában újabb bizonyosságot nyert és az utóbbi időben nagymértékben közreműködött az európai béke fenntartásában. A jövőben továbbra is őrtallunk Európa békéje, nyugalma és kultúrája felett. Ellenfeleink vádjai abban összpontosulnak ellenünk, hogy Németországban és Olaszországban diktatúra van. Ezzel szemben az igazság az, hogy nálunk a népet szolgáló erők és szervezetek állnak fent. Egyetlen kormány a világ egyetlen részén sem rendelkezik olyan nagy mértékben a tömegek nagy és egyöntetű bizalmával, mint a német és olasz kormány. Az egyetlen valódi demokrácia, melyet ma a világ ismer: Németország és Olaszország. Németországban és Olaszországban lehetetlen, hogy magánérők az állam politikáját befolyásolják. A gondolatoknak ez a közösége Németországban és Olaszországban kifejezésre jut a bolsevizmus elleni küzdelemben. A fasizmus a bolsevizmus ellen nemcsak szóval, hanem fegyverrel is megküzdött a háború után. Ha a szó nem elég erős és a körülmények kényeszeritnek, akkor a fegyverekhez kell nyulni. Így csináltunk Spanyolországban is, ahol a fasiszta önkéntesek ezrei estek el Európa kultúrájának megmentéséért, amelyet Genf és Moszkva hamis ístenei le akartak dönteni, hogy a mi forradalmunknak is végetveessenek.

— Bajtársak! Mi országaink hárairain túl nem csinálunk propagandát. Azt hisszük, elég az erők mozgalmunk győzelmére. A holnap Európája a körülmények kényszerítő hatása folytán fasiszta lesz, de nem a mi propagandánk folytán. Németországban viszont Hitler a háború után azt kiáltotta: ébredj Németország! És Németország felébredt. Nem tudom, mikor ébred fel Európa. Az a fontos, hogy a mi ket népünk egységesen és határozottan halad európai céljai felé. A mi tündetésünk ennek erős bizonyítéka az egész világ előtt.

Amikor a Duce utolsó szavai elhangzottak, a tömeg tomboló éljenzésben tört ki, a lelkesedés még inkább növekedett, amikor az olasz nép vezére beszédének befejezése után magasba lendített karral köszöntötte a hallgatóságot. Hosszú percekig tartott az éljenzésnek ez a mindent elsöprő vihára, majd négyezer hangszerezen föléndült a „Deutschland über alles“ és Horts Wessel induló, melyet a két és félmillió ember együtténekelte. A méreteiben példátlanul hatalmas énekhar énekét Berlintől több kilométernyire is tisztán lehetett hallani.

Ezután az újra kitört lelkesedés közben Hitler és Mussolini leléptek az emelvényről, hogy az olimpiai stadionba menjenek a négyezer zenészből álló zenekar hangversenyének meghallgatására.

Tomboló lelkesedés Maifelden és az olimpiai Stadionban

A maifeldi történelmi gyűlést ünnepélyesen és méltóképpen fejezte be az a nagyszabású hangverseny, amelyet a harmadik hadtest parancsnoksága az olimpiai stadionban rendezett. A stadionban összegyűlt tömeg a rossz időjárás ellenére mindvégig türelmesen kitartott és a Maifelden jelenlévő hatalmásméretű közönséggel

Pop Valér körlevele foglalkoztatja a kormányt és a Magyar Pártot

A kormány tisztázó nyilatkozatra készül. — Népszövetségi panasz a körlevél miatt

Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminisztériumban értekezlet volt Inculci, Cancicov és Pop Valér miniszterek között és a román személyzetnek a vállalatoknál való elhelyezéséről tárgyaltak, illetve a nemzeti munkavédelmi törvény végrehajtásáról, a román személyzet elhelyezésére kiküldött bizottság jelentése alapján. A kormány ebben a kérdésben rövidesen hivatalos közleményt fog kiadni.

Clujról jelentik: Az Országos Magyar Párt központja az alábbiakat hozza nyilvánosságra: Pop Valér miniszter számos ipari és kereskedelmi vállalatot, mint ismeretes, köriratot intézett a román eredetű tisztviselőknek és mun-

együtt lelkesen követte az eseményeket. Az olimpiai stadion legmagasabb árbócára, a győzelmi árbócra kitűzték az olasz trikolor, tőle jobbra a horogkeresztes, balra a birodalmi hadilobogót. Hitler és Mussolini a Maratoni-kapun lépett be a stadionba. A Maratoni-kaput és nagy lépcsőzetet fényesen kivilágították és a fényszórók magasba irányított vakító fénycsónái valószínűs kupolát alkottak a stadion felett. Amikor Mussolini és Hitler megjelent a Maratoni-kapuban és lefelé haladt a disztribúthöz, a tömeg orkányszerű ünneplésben tört ki. A stadionban összegyűlt több mint százezer ember közel egy-negyed óra hosszig ujjongott tomboló lelkesedésben. Csak a harsány vezényszavak némitották el

Szerdán délben Mussolini búcsút vesz Berlintől

Berlintől jelentik: Mussolini szerdán, berlini látogatásának utolsó napján délelőtt fél 11 órakor az Unter den Linden a világháború hősi halottjainak emlékművét koszorúzza meg Ciano külügyminiszter kíséretében. Ezután a műszaki főiskolával szemben lévő gyakorlóterre mennek, hogy megtekintsék a csapatok elvonulását. Ez a díszszemle déli 1 óra körül ér véget, utána a Duca Hitler vendége lesz a kancellári palotában, míg a többi olasz vendéget a Vezér helyettese fogadja. Délután az olasz vendégek elindulnak a pályaudvar felé. Hitler és Mussolini a Wilhelmstrassen, a Hársfasoron és Moltke-hídon át a Lehrter pályaudvar melletti Washington-terre mennek. Itt a német államférfiak búcsút vesznek a Ducától és munkatársaitól.

A német-olasz szolidaritás tényleges és élő valóság

Párizsból jelentik: Mussolini és Hitler keddi beszédével kapcsolatban valamennyi francia lap kiemeli a német birodalmi vezér és az olasz kormány elnöke beszédének vezérlő motívumát: „a békét akarjuk.“ Ezt a címet adja cikkének a Petit Journal is. Azok, akik azt vá-

* Székrekedésnél és emésztési zavaroknál, gyomorfájásnál, májduzzantnál, vértódulásnál, fejfájásnál, álmatlanságnál, általános rosszullét. nál igyunk reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet, mert hatásos gyors, biztos és kellemes. Az orvosok ajánlják.

a szünni nem akaró ünneplést. A fényszórók ekkor kialudtak és csak a Maratoni-kapu melletti átjáró volt kivilágítva, amikor kemény léptekkel bevonult a német birodalmi hadsereg, a légi és tengerészeti haderő négyezerfőnyi zenekara a „Pressens Gloria“ induló hangjai mellett. A zenekart a díszemlévénnyel szemben állították fel. Hangverseny után tűzijáték következett.

ták, — állapítja meg a lap — hogy e beszédek jeleplezésre szolgálnak majd Németország és Olaszország politikai céljairól, bizonyára csatlódnak. A baloldali lapok megállapítják, hogy a beszédek inkább világnézeti megnyilvánulások voltak, mint politikai szónoklatok és általában kifogásolják, hogy a Duce és Hitler nem emlékeztek meg a spanyol és középeurópai kérdés megoldásáról.

Londoni jelentés szerint a berlini beszédekkel kapcsolatban a Daily Telegraph megállapítja, hogy a német-olasz szolidaritás tényleges és élő valóság. Angliának is érdeke, hogy ez a két nagyhatalom hathatós és aktív módon résztvegyen Közép- és Kelet-Európa békéjének biztosításában. A félhivatalos Times teljes egészében leközi a két beszédet és ahhoz egyetlen megjegyzést sem fűz. A cikk címe azonban, mely így hangzik: „A két vezér békeakarata“ — mindent kifejez.

Római jelentés szerint az olasz sajtó is történelmi fordulópontnak könyveli el a keddi nagyjelentőségű napot. A lapok hangoztatják, hogy a két vezér a béke mellett tett hitet. Egyben azt is hírül adják, hogy Róma diadalmas fogadtatást készít elő a hazatérő Mussolininek.

Megértő román vélemény a román-magyar kibékülésről

Magyarország legyverkezési egyenjogúságának megadása most már csak Romániától függ

Londonból jelentik: A „Morning Post“ szerint Magyarország és a Kisantant között a tárgyalások már annyira előrehaladtak, hogy Magyarország egyenjogúsági igényei gyakorlatilag már biztosítottak tekinthetők. A kisebbségi kérdés elintézése most kizárólag Romániától függ — írja a lap.

Budapestről jelentik: Az „Alkotmány“ című lap egyik legutóbbi számában a magyar-román viszony alakulásáról nyilatkozik egy Budapesten időzőtt román közéleti előkelőség, aki aktív részt vesz Románia kulturális életé-

ben, ismeri a politikai mozgató erőket, de ugyanakkor jól van informálva a magyarországi helyzetről is. A magát megnevezni nem akaró román közéleti személyiség többek között a következőket mondotta:

— A két ország viszonyának normalizálásáról beszélnek mindkét országban. A valóság az, hogy a szomszédi viszony a gazdasági javak kicserélésének kényszerűsége folytán megtalálja a majdnem normális alapokat a politikai hangzavarok ellenére is. Kifejldődik a színházi, kulturális, valamint sportélet is és ezek az alkalmak mind kedvezőek arra, hogy a bizonyos sajtó által befolyásolt románok meggyőződjenek arról, hogy Budapesten sem olyan fekete az ördög, mint amilyennek a falra festik. A kicserélések következtében a látogatók hazatérve, természetesen tompítani fogják a szélsőséges sajtó hangulatkeltését.

A nyilatkozatadó ezután megemlékezett arról a tényről, hogy az Onisifor Ghibu propagandája által elvett premontrei vagyonszerzését illetékes hatóságok már visszaadták, ami — szerinte — szintén annak a jele, hogy illetékesek a szomszédi viszony normalizálására törekcsenek.

— Mi nem várjuk, — mondotta a továbbiakban, — hogy a jobb ellátás már holnap érvényesüljön, hiszen évek elmögésítő munkáját kell elsimitani. Reméljük azonban, hogy az egymásrautaltság tudata és bizonyos külső nyomás is sürgetni fogja ezt a megértést. Sok akadályt kell elgördíteni az utból, amíg a vezetőnek könnyű dolga lesz. Remélem azonban, hogy a jövő nyáron már a helyzet javulásáról számolhatok majd be, amikor újból a Gellért-fürdő hullámaiban töltök el néhány hetet.

A szakszervezetek fővezére megállapította, hogy Franciaországban egyre súlyosbodik a helyzet

Párizsból jelentik: Jouhaux, a szakszervezeti mozgalom fővezére, Lensben feltűnést keltő beszédet mondott, amelyben igen sötét látó ítéletet mondott a gazdasági és politikai helyzetről. Támadta a Chautemps-kormány politikáját. A valuta-ellenőrzés életbeléptetését sürgette és tiltakozását emelte fel a negyvenórás munkahét rendszerének módosítása ellen.

— Meg kell állapítanom, — mondotta többek között, — hogy a bajok egyre súlyosabbak. Több mint 50 milliárd frank távozott el az országból. Vajjon belenyugodhatunk-e az öngyilkosságba? Mi élni akarunk és megfelelő rendszabályokat követelünk. Nem tűrhetjük tovább, hogy a francia bank az ország gyilkosainak szövetségese legyen. Nem engedhetjük meg továbbá, hogy negyvenórás munkahéthez nyuljanak.

A szakszervezeti vezér ezután erőlyes intézkedéseket sürgetett a drágaság letörésére.

Hirlapi vita Szovjet-Oroszország európai érdekeiről

Bucuresti. Saját tud. A „L'Independance Roumaine“, a kormány francianyelvű félhivatalosa tegnapi esti számában így ír: Ha Szovjet-Oroszország szeretné Genfben karanténba helyezni Itáliát és Németországot, a két ország épp úgy ki akarná zárni Oroszországot az európai hangversenyből, — ahogy ezt inkább a tradíció ápolása céljából ma is nevezik. De mind a kettő veszélyes és súlyos elképzelés. Szovjet-Oroszország nagyhatalom, amelynek fontos és törvényes érdekei vannak Európában és amely elsőrangú tényező a nemzetközi egyensúlyban.

A „Curentul“ csodálkozva kérde: olyan fontosak és törvényesek Szovjet-Oroszország érdekei Európában, hogy szükség van a román kormány hivatalos lapjának közbejöttére ebben a viszályban? Ki a felelős ezért, — kérdezi a „Curentul“.

Amerikai ANKÉT

a használt autókra vonatkozólag

TANULSÁG

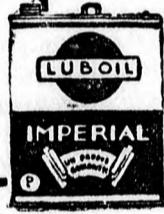
a romániai autótulajdonosok számára.

Ez előtt két évvel az egyik legnagyobb autógyár: tulajdonosának az az eredeti ötlete támadt, hogy megvizsgálja, melyek azok a tényezők, amelyek a használt autók eladási árát megszabják. Ez az ankét bebizonyította, hogy azért az autókért, amelyek olajozó-

Használjon
LUBOILT
Cserélje minden
1200 km. után

A romániai autósoknak
nagyszerű olaj, igen jutányos áron áll rendelkezésükre.

Luboil, az Unireco társaság híres gyártmánya minden autós kielégít

szempontjából kifogástalan karban voltak tartva, jobb árakat értek el, mint azokéért, amelyek kevesebb kilométert futottak.

Azok a tulajdonosok, akik jó olajat használtak és azt rendszeresen cserélték, jobb áron adták el használt autójukat

A Luboil olaj egyformasága nem szorítkozik csakis a tartály rajzára. Ugyanazt az olajat fogja találni a Bucarestben vásárolt tartályban, mint minden más tartályban, amelyet az országban mindenütt található Unireco töltőállomásoknál, vagy szaküzletekben vásárol.

Megegyezés a földközi-tenger ellenőrzés ügyében!

A spanyol kérdés vitája a Népszövetség politikai bizottsága előtt

Anglia ragaszkodik hozzá, hogy minél sürgősebben szállítsák el Spanyolországból az összes idegen nemzetiségű önkénteseket

Genfben jelentik: A Népszövetség közgyűlése politikai bizottsága kedden délután folytatta a spanyol kérdés vitáját. Delbos francia külügyminiszter, Elliot angol kiküldött, Fabela mexikói delegátus és a norvég külügyminiszter után Litvinov szovjet külügyi népbiztos beszélt, aki lényegében ugyanazokat a kijelentéseket tette, mint a közgyűlés legutóbbi ülésén. Utána Velits László magyar kiküldött emelkedett szólásra:

— A magyar kormány és magyar nemzet — mondotta — épp olyan forrón kívánja, mint más kormány és nemzet, hogy a spanyol népet kettétépő véres küzdelem mielőbb véget érjen és tovább ne terjedjen. E cél elérésére a közvetlenül érdekelt hatalmak erőfeszítései a magyar delegáció véleménye szerint sokkal hatékonyabbak és megfelelőbbek, mint lehetnének azok a nyilatkozatok és határozatok, amelyek csak jobban elmergesítenék a légkört és növelnék az általános nyugtalanságot. E rövid megjegyzésre korlátozom felszólalásomat, mert nem szeretném, ha hallgatásomat úgy értel-

meznék, mintha elfogadnám mindazokat az érvényesítőket, amelyek egyes hatalmak spanyolországi szándékairól és tevékenységéről elhangzottak. Annál is inkább, mert ezek a hatalmak távol vannak olyan okból, amelyek a maguk szempontjából kényeszerűnek ítélnék meg.

Ezután a bizottság elnöke kinevezte a szovjet bizottságot, melynek feladata, hogy kidolgozza a közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslat szövegét.

A szerkesztő bizottság két óra hosszat zárt ajtók mögött tanácskozott, de nem tudott megállapodásra jutni a határozati javaslat szövegében.

Ezért a szerkesztő bizottság szerdán folytatja munkáját.

Londonból jelentik: Eden a szerdai minisztertanácsban ismerteti a spanyol ügyben Olaszországhoz intézendő jegyzék tervezetét. A Press Assotiation szerint a jegyzék ismerteti a helyzetet és hangoztatja, hogy Anglia a lehető legna-

gyobb súlyt helyez arra, hogy az összes idegen nemzetiségű önkénteseket minél sürgősebben szállítsák el Spanyolországból.

Párizsból jelentik: A földközi-tenger ellenőrzés ügyében Párizsban üléselő angol, francia és olasz szakértő munkája nehezen halad. A Magyar Távirati Iroda értesülése szerint az olasz lapok egyelőre tájékozódásra szorítkoznak. Rómából még nem kaptak végleges utasítást és így a munka érdemleges részét még meg sem kezdték.

A keddi délutáni francia lapok azt hiszik, hogy

az értekezlet csak előjátéka egy később meginduló, sokkal szélesebbkörű angol-francia-olasz tanácskozásnak,

mely véglegesen rendezze a Spanyolország körüli felmerült kérdéseket.

Lapzártakor jelentik Párizsból: A földközi-tengeri ellenőrzés ügyében kiküldött szakértőbizottság angol, francia és olasz megbízottal megegyezésre jutottak. Az egyezményt szardán estén írják alá.

A FŐTISZTELENDŐ PAPSÁG, EGYESÜLTEK ÉS INTÉZETEK FIGYELMÉBE!

Ha Clujon megfordul, ne mulassza el a

Bonaventura kegytárgyüzletet

Str. G. Neculescu 3. (Barátok temploma mellett)

felkeresni, hol a Magyar Lapokban hirdetett könyvek (Szent István Társulat, Korda, Mária Kongregáció, stb. kiadványok) megtekinthetők és beszerezhetők.

Ugyanott bármilyen egyházi ruhák, lobogók készítését és javítását is eszközlik.

A székesfehérvári Szent István bazilika ásatásai

Székesfehérvár, szeptember hó.

A Szent István király által alapított székesfehérvári Nagyboldogasszony-bazilika múltjáról a szent király életirójától, Hartwik püspöktől kezdve, sokan írtak már napjainkig. Említették a templom különböző korokból származó építészeti stílusát, a kincstár gazdag ereklyéit és kegyzereit, de legfőképpen sokat beszéltek az Árpádok, majd a vegyesházi királyok itteni pompás temetkezési helyéről. Amiképp Esztergom a magyar királyok otthonát képezte, úgy a nemzet életének legfőbb eseményei: a királyok koronázása és az országgyűlések tartása Székesfehérvár nevéhez kapcsolódik. Hogy pedig Fehérvár a királyok városává lett, ahhoz a településtörténet és városfejlődés természetes iránya is hozzájárultak és így Székesfehérvár mintegy nemzeti központjává vált Magyarországnak...

Schünemann és Pleidell kutatásai rámutattak arra, hogy a magyar várostörténet kezdő tezeit visszanyúlhat a kelta-római kultúra első telephelyeire. Habár Székesfehérvár területén mindeztideig semmi konkrét nyoma sincs bármilyen római telepnek, mégis fontos szerep jut Székesfehérvárnak már ebben a korban is. A várostól kb. 12 km. távolságban fekvő Tács-Fövenypusztá azonos azzal a hellyel, melyet a római itineráriumok Herculia néven neveznek, ahol a Vétesen keresztül vezető út találkozott Szombathely (Sabaria) Veszprém, Dunapentele (Intercisa), illetve Szeged felé, Dáciába vezető postauttall, nemkülönben a Pécs (Sophiana) — Dombóvár felé felé részben a Balaton, majd a Velencei tó mentén Acquincumba vezető úttal. Ezen a helyen állította fel a római császári ügynövezett augustalis papság a székhelyét és ezzel mintegy vallási középpontjává vált az egész dunamenti Pannoniának és a császári személy isteni hatalmának jelképezője. Ez a hagyomány vezethette Szent István királyt is, amikor az „Isten kegyelméből való patriarchális királyság” középpontjává ezt a helyet szemelte ki, ahol azután felépítette a nemzet templomát: a Boldogasszonyról elnevezett bazilikát...

A magyar történelem viszontagságos múltja, mely Magyarországot a népek hadiútjává tette századokon át, szomorú sorsot juttatott e városnak. A Kelet és Nyugat küzdő seregei végig-söpörtek rajta és porig döntötték le hajdani emlékeit. A hatalmas bazilika eltűnt a föld színéről, csak a hagyomány őrizte meg emlékét. A XVIII. században újraépült város idegen lakói azonban a hagyomány ereje magához ragadta. Szent királyok hamvait őrző föld magyar lelket lehelt beléjük és már a XVIII. században kutatnak a lilomos királyi sírja után, de eredménytelenül, mint azt Stiffel János, a város bécsi ágensének levele bizonyítja 1771-ből. Ezt követően 1839-ben a püspökség udvaráról csatornát vezettek az utcára, hogy az ottani kút ivóvizét egy ciszternába gyűjtsék és a város lakosai számára is hozzáférhetővé tegyék. Ez alkalommal egy gazdag sírra bukkantak. Ugyanakkor bontották szét a bazilika főhajójának két pillérét is és hatalmas vörösmárvány lapokból kirakott víztartó medencét létesítettek helyén. Nem messze ettől a helytől egy későbbi kút munkálatai közben akadtak rá 1848-ban III. Bélának és nejének vörösmárvány koporsóira, melyeket Erdy emelt ki és szállított Budapestre, ahol I. Ferenc József készíttette számukra szarkofágot és helyeztette el a budai koronázó templomban (Mátyás templom).

Az első rendszeres ásatás 1862-ben indult meg a bazilika területén, amikor Henszlmann Imre, a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával kezdte meg a munkálatokat. Ez alkalommal a bazilika déli mellékhajóját és a főhajó szentélyének egy kis részét tárták fel. Ásatásai remcsák a templom építészetére vonat-

kozólag szolgáltatott becses adatokat, hanem több sírkamrát is felfedtek, melyeknek korából következtetéseket igyekezett vonni az eltemetettek személyére vonatkozólag. Eredeti terv szerint a feltárt részek a felszínen maradtak volna, mégis a városi tanács másképp határozott és ismét betemetette. A második ásatás 1874-ben folyt ugyancsak Henszlmann vezetésével, amikor a püspökkert területén a bazilika egész főhajóját, szentélyét, északi mellékhajóját, keleti erődtornyát és Mátyás király temetkezési kápolnáját tárták fel. Ez alkalommal főképp a szentélyben sok XIV—XV. századi téglasírra bukkant, valamint az északi mellékhajóban 4 korábbi időből származó vörösmárvány sírra... Sajnos, az anthropológiailag oly értékes csontvázzal nem törődött és egy helyre összehordatva ossariumot létesített, mérhetetlen károkat okozva ezáltal a tudománynak. Ennek az ásatásnak eredményei sem maradtak...

tak láthatók, hanem ismét betemetették, hogy most a múltévi ásatások azt újra feltárva a kegyeletnek átadják. Ezt követően 1882-ben folytatott még ásatásokat, de ezek kisebb mérvűek voltak és inkább a bejárat és campanile nyomaint kutatták.

A székesfehérvári bazilika 1936-ban megkezdett mostani feltárására Szent István halálának 900-ik évfordulója adott alkalmat. Az ásatást Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter segítségével a Műemlékek Országos Bizottsága végezte Lux Kálmán irányításával. Az ásatás Mátyás király kápolnája körül kezdődött. Csakhamar rábukkantak a szentély felkörü a psisára, valamint ezen a psis mögött és a Mátyás kápolna közötti területen egy középkori temető (XII—XIII. sz.) nyomaira. A továbbiakban feltárult a bazilika majdnem egész belterülete, a déli oldal kivételével. Négy korszak nyoma ragyog a feltárt romokon: Szent István korai román építészet; III. Béla olasz-francia átmeneti stílusa, Károly Róbert olasz gótikája és Mátyás késő gótikus monumentalitása. Legértékesebb azonban a templom délkeleti oldalán hozzáépített kis kápolna félköríves a psisa, mely a legvilágosabban a XI. századra utal és Szent István temetkezési kápolnájának maradványa.

Dormuth Arpád

Ponyvaregényeket ír az élet...

Ponyvaregényeket ír az élet... Ijesztő és kétségbeesítő ponyvákat, olyanokat, amelyek messze felülmúlják a legvadabb és legbetegesebb fantáziával kitervelt ostoba füzetes regényeket is. Primitív lelkek, korlátolt szellemek idézik elő rendszerint ezeket a patológikus drámákat, olyan egyének, akiket nem fog, vagy egyáltalán nem ér el a szellemi, vagy műveltség tisztító és nemesítő hullámverése s vad ösztöneik, zavaros érzelmviláguk, alantas szenvedélyeik kiszámíthatatlan cselekedetekre ragadtatják őket. A műveltségnek, a lelki és szellemi intelligenciának teljes hiányában, minden önellenőrzés és erkölcsi, vagy szellemi fék nélkül, vakon és süketen rohannak: ezek a primitív emberek szörnyű vesztük felé, olykor más, ártatlan lelkeket is magukkal sodorva. Egy pillanatra néha megdöbbenve állunk meg kiszámíthatatlan cselekedeteik előtt — amely minden józanságnak és természetes logikának élesen ellentmond.

...Ponyvaregényeket ír az élet, tébolyult és ostoba ponyvaregényeket, amelynek véres és bárgyú hősei, magukkal tehetetlen panoptikum-figurái az életnek. Szünetelőik, alantas ösztöneik és primitív „borzalmas” világuk tébolyult rabjai ők, a perifériák és külvárosok drámáinak jantasztikus alakjai. Legutóbb is két ilyen ponyvaregény ízű drámáról kaptunk híradást:

AZ ABLAKON AT LELŐTTE A FELESÉGÉT, MAJD ÖNGYILKOSSÁGOT KÖVETETT EL.

Timisoara. Saját tud. Véres dráma játszódott le Caransebesen. Ursu György harminckilencéves vásári óras sulyos szemrehányásokat tett a feleségének, mert az Magyarországon lakó rokonaitól csomagot kapott. A csomagban használt ruhák voltak és Ursu — amint ezt egy, közvetlenül a dráma előtt nálajárt látogató bizonyítja — a feleségét kérdőre vonta a szál gyanúsította, hogy bizonyára olyasmit írt rokonainak, hogy a férje nem gondoskodik kellőképpen róla. A szomszédok heves szóváltásra figyeltek fel. Ursuék, amikor a látogató elment, veszekedni kezdtek s eközben hirtelen lövés dördült el. A következő pillanatban jajveszékelt az utcára rogtott Ursuné: a válla vérzett. Mielőtt azonban segítségére siethettek az emberek, Ursu megjelent az ablaknál és vadászfegyverét az asszonyra fogva, azt újra elsütötte. Az asszony összeesett. Amint később a vizsgálat megállapította, ez a második lövés a nyakán érte s az ütőeret roncsolta széjjel: az asszony ott vérzett

el az utcán. A házban időközben harmadszor is eldördült a fegyver. Az óras, amikor látta, hogy agyonlőtte feleségét, a fegyvert maga ellen fordította. Szétloccsant agyvelővel, holtan találták. Megállapították, hogy Ursu, aki egyébként szenvedélyes alkoholista volt, ittas állapotban követte el tettét.

FELTÉKENYSÉGI DRÁMA ARAD MEGYÉBEN.

Arad. Saját tud. Az aradi ügyészséghez érkezett jelentés szerint megrendítő feltékenységi dráma játszódott le az aradmegyei Sepreus községben. Stana Mihály 10 éves gazdalgény, aki már régebben udvarolt Hientz Anna 16 éves községbeli leánynak, reggel 9 óra tájban felkereste választottját s feltékenységi jelenetet rendezett. A hangos szóváltásra rohantak a fiatal leány szülei, mire Stana revolvert rántott s egymásután kétszer a leányra lőtt. Mindkét golyó talált s Hientz Anna vértől borítva, eszméletlenül rogyott össze. Stana a következő pillanatban maga ellen fordította a fegyvert s szívenlőtte magát.

A megdöbben és kétségbeesett szülők a szörnyű tragédia hatása alatt szinte dermedten állottak a szobában, úgyhogy a lövések zajára beseregő szomszédoknak kellett orvosért sietni. Az előhívott orvos megállapította, hogy az egyik golyó Hientz Anna fejébe furódott, míg a másik a szíve tájban hatolt be. Mindkét lövés halálos volt, úgyhogy a szerencsétlen leány percek alatt kiszüvedett. A tragédiát okozó Stana Mihály állapota szintén életveszélyes. A szívének irányított golyó tüdejét roncsolta át s a szívburkot is megsértette. A megdöbbenő szerelmi dráma előidézőjét sulyos állapota miatt nem lehetett kihallgatni, így a feltékenységi tragédia előzményei egyelőre ismeretlenek.

SZERELMI BÁNATÁBAN MEGMÉRGEZTE MAGÁT.

Târgu-Mures. Saját tud. Voicsek Anna gálanteasi 22 éves leány szerelmi bánatában 10 darab luminállal megmérgezte magát. Reménytelen állapotban szállították a tg.-muresi állami kórházba.

Megyesi Schwartz Antal dr.

Az isteni kegyelem Anyja

„Elmélkedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”

Ara 90 lei és portó

Kapható: könyvosztályunknál

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítésének helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hónalföldön: Egész évre 600, fél évre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.

Magyarországon: Egész évre 90 P, fél évre 55 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: PERÉDI GYÖRGY
Ciuj szerkesztő: dr Sulyok István
Ciuji, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adnak vissza.
Csekk választékosan magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Déli, délnyugati szél, nyugat felől felhősödés, a hőmérséklet nyugaton kissé csökken, keleten még alig változik.

BALCICBA UTAZOTT A KIRÁLYI CSALÁD. Bucuresti. Saját tud. Mária királyné, Marioara királyné, Tomislav herceg, Habsburg Antal főherceg és Ileana főhercegnő négy gyermekükkel együtt tegnap délután öt órakor kíséretükkel együtt Bazaricba érkeztek, ahonnan néhány órai időzés után tovább utaztak gépkocsikkal Balcicba.

Banati propaganda körutra indult Goga Octavian. Arad. Saját tud. Október 3-án, reggel Aradra érkezik Goga Octavian. Goga, mint a Nemzeti Kereszténypárt elnöke, Barbu Eugen itteni párttagozati elnök meghívására jön Aradra, hogy a párt itteni működéséről személyes tapasztalatokat szerezzen. Az itteni vezetőséggel folytatott értekezés után Goga Oktavian Chisneucrisre, majd Ineuba látogat el propaganda körutra.

TISSERANT BIBOROS SZERDÁN ESTE ELHAGYTA AZ ORSZÁGOT. Timisoara. Saját tud. Tisserant biboros, a kongregáció orientális prefektusa, aki tudvalevőleg a görög katolikus püspökök meghívására látogatta meg Romániát, szerdán este hagyja el az országot, hogy visszatérjen Rómába. A biboros délután fél 6-kor érkezik Arad felől Timisoara-ra az összes görög katolikus püspökök kíséretében. Tisserant biboros meglátogatja dr Pacha Agoston megyéspüspököt, majd a Miasszonyunkról elnevezett iskolánövérnek anyaházát tekinti meg és este fél 8-kor a Simplon-expresszsel Jugoszlávián át hazautazik.

Eljegyzés. Ferenczy Erzsike (Târgu-Săucuse) és Szabó Géza (Oradea) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Denikin tábornokot is el akarta raboltatni a szovjet. Párizsból jelentik: A párizsi rendőrfőnök Miller tábornok eltűnésével kapcsolatban kihallgatták Denikin tábornokot. Denikin a rendőrségen megismételte néhány nap előtt újságíró körökben tett kijelentését, mely szerint Skoblin tábornok őt is el akarta hurcolni.

ROBBANÁS EGY BAZELI GYÁRBAN ÖT HALOTTAL. Bazelből jelentik: A Burghardt-gyárban egy kompresszor felrobbant. A robbanásnak öt halottja és tizenegy súlyos sebesültje van. A sebesültek közül többen a halállal vívódnak, számolnak azonban azzal, hogy még a kompresszor roncsai alatt is fekszenek halottak. A robbanást tűz követte, amit sikerült hamarosan eloltani. A gyár számos gépe megsérült. A felrobbant kompresszor néhány nap óta kipróbálás alatt volt.

MUNKÁSTRAGÉDIA. Timisoara. Saját tud. Koller János 37 éves tetőfedőmunkás szerdán délelőtt az egyik IV. kerületi ház tetőzetén dolgozott, majd munkája közben megcsúszott és lezuhant. A szerencsétlen ember a fejére esett és azonnal szörnyethalt.

A hirtelt mütét áldozata. Satu-Mare. Saját tud. Néhány nappal ezelőtt gyanus körülmények között hirtelen meghalt Kallós Bertalan oroszlouvi földbírtokos felesége. A holttestet az ügyészség rendelkezése felbontották és megállapították, hogy hirtelt mütét beavatkozás következtében előállott vérmérgezés végzett az életerős asszonnyal. A nyomozás kiderítette, hogy Kallósné fürdőt vett s abba mérgező hatású növényeket rakott s ez idézte elő a halálát.

ÓFELSÉGE UDVARI VADÁSZATON.

Târgu-Mures. Saját tud. Ófelsége Károly király és Mihály nagyvajda a muresmegyei Lapusnán tartózkodnak, ahol udvari vadászatot vesznek részt. Ófelségének rendkívül kedvezett a vadász-szerencse, amennyiben sikerült hét szarvasbikát elejtenie. A királyt egyébként lapusneai tartózkodása alatt is foglalkoztatják az államügyek. Erre vall az a körülmény, hogy Tatarescu miniszterelnök tegnap Tg.-Muresen keresztül Ófelségéhez utazott kihallgatásra. A miniszterelnök az időszéri kül- és belpolitikai kérdésekről tett jelentést az uralkodónak.

VESEDELMES ZSEBMEZŐT FOGTAK A RADNAI ZARANDOKLATON. Timisoara. Saját tud. Az oradeai és satumarei hívők radnai zarandoklata alkalmával veszedelmes tolvajt tett ártalmatlanná a csendőrség. A nagy tömeg alkalmasnak látszott zsebtolvajlásra és sok tolvaj ki is használta a kedvező alkalmat. Altóder Endre mérnök oradeai lakos zsebéből is 3000 lejt emeltek ki, de a tettes rajtavesztett, mert észrevették és átadták a csendőrségnek. Kihallgatása alkalmával Russimier Sándor timisoarai lakosnak adta ki magát. Amikor előléte felől kezdtek vallatni, hirtelen ravasz fordulattal az örüllet akarta megjárásni, zavaros válaszokat adott s végül is kiugrott az ablakon. A csendőrség most már gyanút fogott és további kihallgatás végett bekísérték a timisoarai rendőrségre. Ott azután kitént, hogy radauti illetőségű és hivatalos zsebtolvaj. A rendőrség azzal gyanúsítja, hogy ő követte el januárban a Nemzeti Bank fiókjában végrehajtott vakmerő lopást is, amikor az Első Timisoarai Takarékpénztár Stein Mihály nevű pénzeszedőjétől 97 ezer lejt emelt el. A rendőrség berendelte Stein Mihályt a szembesítés megejtésére, de Russimier a felismeréstől való félelmében valamilyen folyadékot csepegtetett a szemébe, amittől az arca a felismerhetetlenségig megdagadt. A rendőrségen most gondos orvosi ápolás alá vették, hogy a szembesítés megtörténhessen.

BADOGGIO OLASZ TÁBORNAGY BUDAPESTRE UTAZIK. Bécsből jelentik: Laperiesülés szerint Badoglio tábornagy, aki Mussolini kíséretében Berlinben tartózkodik, a hét végén Budapestre utazik. Berlinben úgy tudják, hogy Badoglio pénteken érkezik és három-négy napot tölt a magyar fővárosban.

Nyolcvanöt jelentkező közül negyvennégy elhukott a satumarei érettségi vizsgán. Satu-Mare. Saját tud. Az Eminescu gimnáziumban kedden fejeződtek be az érettségi vizsgák. Satu-Mareről, Sighetről, Baia-Mareről, Simleul-Silvaniei-ről és Zalăuról nyolcvanöt jelölt jelentkezett vizsgára. Az írásbelin huszonötön elbuktak, a szóbelin tizenkilencet tartottak vissza. A nyolcvanöt jelentkező közül ezek szerint negyvennégyen buktak el. Az eredmény intézeteként a következő: Satumarei állami fiugimnázium 15, Sincsei gimnázium Baia-Mare 7, Simleul-Silvaniei 7, Sighetul-Marmatiei állami gimnázium 3, satumarei református gimnázium 3, zălaui Weeseleányi korregium 2, satumarei állami leánygimnázium 2, satumarei zárdai leánygimnázium 2, sighet állami leánygimnázium 2 és egy basarabiai diák, összesen negyvenegy növendéket nyilváníttak érettnak.

* **Szenvedő beteg asszonyok** már egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel is könnyű, lágy béltűrűlést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Az orvosok ajánlják.

Érdekesek a lábai? Fontos!

Olvassa el
Dr Ensländer Arpád:

Ludtalg, bokasüllyedés és egyéb lábiajaldalmak

megelőzése, kezelése és gyógyítása című könyvét.
A különféle fájdalmas és kellemetlen lábbajokban szenvedőknek akar ez a kitérő könyv segítségét hozni.

A tartalomjegyzékből: A láb szerkezete — Bokasüllyedés — Lábsüllyedés — Ludtalg — Harántboltozat-süllyedés — A terpeszláb — Bőr-keményedés — Tukszem — Kalapácsujj — Karomujj — Bütyök — Lábizadás — Körömbetegségek — Megelőzés, kezelés, védekezés és gyógyítás — Talpbetétek — A cipő — Gyógykezelések — A lábbetegségek kölcsönhatásai — Reumas megbetegedések — Ischias — Visszértágulat — Hogyan gyógyíthatjuk meg tökéletesen a beteg lábát?

Ara 65 lejt és portó.

Kapható: Kiadóhivatalunkban.

Feljegyzések

Az **Universul** egyik közelebbi vezércikke (1937. IX. 28—267.) nem állt egyebet, mint azt, hogy céltudatos magyar telepítés folyik Transsylvania városaiban s azal eredményesen kereszteljük a tervbevett új közigazgatási csoportosítást.

Az állítás igazolására hivatkozik a banati főváros népesedési hivatalának adataira. Ezek szerint 1931 január 1 és 1936 július 1 között 10.829 székely telepedett le a nagy banati gócpontban. Ez a telepedés a lap szerint irányításra történt és azzal a céllal, hogy lehetetlenné tegye a környező román községek közigazgatási egyesítését a várossal. A székelyek ugyanis legnagyobb részben ezekben a közeli falvakban laknak, még pedig ma már akkora számban, hogy az egyesítés nem növelné, hanem csökkentené a város román lakosságának arányszámát.

Ezeket az adatokat a vezércikk a banati társadalomtudományi intézet hivatalos közlönyében, a Revista Institutului Social Român Banat-Crișana c. folyóiratban kapta, illik tehát az állításokra tudományosan válaszolni.

Maniula Sabin, a központi demográfiai intézet igazgatója szinte minden statisztikai értekezésében odalyukad ki, hogy a transsylvania városok elrománosítása csupán idő kérdése, mert azt a demográfia egyik alaptörvénye biztosítja: az a tapasztalati törvény, hogy a városok lakossága nem természetes úton szaporodik, hanem bevándorlás útján, ennek a bevándorlásnak kulcsa pedig az a távolság, melyben a környező falvak a városoktól fekszenek. Mivelhogy pedig ezeket a városokat nagyrészt román falvak környezik, nyilvánvaló, hogy a szaporulat csak román lehet.

Ez a törvény kétségtelenül érvényesül, azonban nem az egyetlen tényező.

Van egy másik, talán még biztosabb szociológiai törvény, mely úgy szól, hogy a föld népessége országokon belül s azokon túl, még földrészek között is, mindig a kisebb szociális nyomás irányában tolik el. Ez a másik pedig, keresztelzi az elsőt.

Ezen a törvényen alapult az a népvándorlás számbamenő kivándorlás, mely a múlt század második felében Északamerika felé irányult, de ez a magyarázata a különböző nagy népvándorlásoknak is, melyekről a történelem számol be. Az a népmozgás, mely a fanarióták uralma alatt a román fejedelemségek területén jelentkezett és a szomszédos országok felé irányult, ugyancsak erre a törvényre vezethető vissza. És nyilván ezen alapszik a székelység mai állandó áramlása a városok felé, ahol minden nehézség mellett mégis könnyebb megélhetés vár a szegény székely legényre és lányra, mint otthon. Egyáltalán: a megélhetés, melynek területe otthon abban az arányban szűkül, ahogyan az erdőket irtják.

Ha nincs tévedés a számok körül és valóban 10.829 székely lélek telepedett meg az elmúlt öt év folyamán a banati nagy városban, ez a székelység nagy gazdasági bajainak és szociális szorongásának a mértéke és nem a magyar céltudatosságé. Inkább az ellenkezőjéről lehetne beszélni: arról a tehetetlenségről és közönyről, mellyel gazdasági erőink sáfárjai a székelység gazdasági süllyedését nézik. Az egyetlen kivétel ezen a téren a szövetkezeti mozgalom, mely tejfeldolgozó telepek felállításával megindította a javulás folyamatát. Akinek tehát nem kedves a székelység ez a szétszóródása, annak ezt a folyamatot kell segítenie. (Skin.)

Írásbeli érettségi. Timisoara. Saját tud. Az írásbeli érettségén 158 érettségiző közül 87 tette le sikeresen a vizsgát, 71 megbukott. A szóbeli írásbeli folyamatban van.

Nem volt lázadás Abesszinában. Rómából jelentik: Legutóbb olyan hírek terjedtek el a külföldön, hogy az abessziniai Tigre tartományban véres lázadás tört ki. A Stefani iroda közlése szerint ezek a hírek minden alapot nélkülöznek.

Nagysikerű összejövetelet rendezett a mediási magyarság. Mediáson a magyarság szomszéd-sági rendszerbe tömörült s e rendszerben minden egyes szomszéd-ság tevékeny munkásságot fejt ki. Szinte minden héten más és más szomszéd-ság rendez összejöveteleket, amelyek rendszerint kitűnően sikerülnek. Legutóbb a Küküllőn inneni szomszéd-ság rendezett ilyen összejövetelet, nagy siker mellett. Az estély megrendezéséért az elismerés Csiky Lajos szomszéd-atyát illeti, aki ifj. Kajlik Sándorral és a többi vezetőkkel sokat fáradozott a siker érdekében.

Robbanás és tűz egy malomban. Oradea. Saját tud. Tegnap délelőtt 10 órakor könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt a csereseghúji Józsa-féle nyersolajmalomban. A nyersolajmotor eddig még ki nem derített okokból felrobbant s a hatalmas robbanás ereje levegőbe röpítette és kigyújtotta a tetőszerkezetet. A robbanás ereje megremegtette az egész környéket és a megremült lakosság félreverte a harangokat. Azonnal hozzáfektettek az oltási munkálatokhoz és másfélórás megfeszített munka után sikerült is eloltani a tüzet. A nagyszabású robbanásnak csak egy áldozata van, mivel ebben az időben csak Mihályi Sándor 43 éves főgépész tartózkodott a malomban. Mihályit a robbanás ereje a falhoz vágta, bal lábszára eltört és súlyos belső zúzódásokat is szenvedett. Személyautóval azonnal beszállították a bihormegyei kórházba, ahol ápolás alá vették. A szerencsétlenség ügyében a csendőrség erélyes nyomozást vezetett be.

Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek teljes gyógyulást nyújt a

Dr Földes-féle FERROL vastáplék.

A leghatásosabb és legeredményesebb hízoló, erősítő vér- és izomgyarapító szer. Minden gyógyszerárban és drogériában 100 lei egy üveg

ELFOGTAK AZ OSZTRAK NEMZETI BANK TISZVISÉLŐJÉNEK MERÉNYLŐJÉT. Bécsből jelentik: Jelentették tegnap, hogy a belgrád-zágrábi gyorsvonaton az osztrák nemzeti bank egyik tisztviselője, Hess Albert ellen merényletet kíséreltek meg. A merénylet tettesét rövidesen meglátták. A merénylet ugyanis tettének elkövetése után kiugrott a nyolcvankilométeres sebességgel haladó vonatból és véresen elterülve a vasútvonal mellett kukoricásban akadtak rá. Súlyos sebei miatt kórházba szállították. A merénylet megtagadott minden felvilágosítást. Mindössze annyit árult el, hogy a vajdaságból származik, 27 éves és Kolarics Radoszlávnak hívják.

ELTEMETÉK A KAPUSI KETTŐS MOTORKERÉKPÁR-SZERENCSETLENSÉG ÁLDOZATAIT. Clujról jelentik: Egyik utóbbi számunkban beszámoltunk arról a megdöbbentő kettős halálos motorkerékpár-szerencsétlenségről, amelynek Forry Lajos ismert úti motorkerékpár versenyző és gépkocsijavító műhelytulajdonos, továbbá a Stoica Pavel operaházi zenésszel közös háztartásban élő Zágoni Rózsika esett áldozatul. A szörnyű szerencsétlenség áldozatait szerdán délután a klinikai kápolnából a köztemetőben helyezték örök nyugalomra. Ami a motorkerékpár női áldozatát illeti, Stoica Zágoni Rózsikát szülőfalujában, Gyaluban akarta eltemetni, utóbb azonban úgy döntött, hogy Clujon helyezik örök nyugalomra. Beszéltünk a szerencsétlenül járt fiatalasszony szomszédaival. Kiderült, hogy a kettős halállal végződő motoros kirándulásra Forry az ugyancsak motorkerékpározó Stoicát is meghívta, az operaházi zenész azonban elfoglaltságára való hivatkozással nem tartott velük. Így csak Zágoni Rózsika indult el Forryval a végzetes kirándulásra, melyről mindketten borzalmasan összetört, haldokló emberroncsként kerültek vissza és rövidesen ki is szenvedtek a klinika műtőasztalán.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Eltemették királyházai Ruffy Pálnét. Oradea. Saját tud. Városunk társadalmi ismét egy közismert, közszeretett és tisztelt ember nagyaszonyt veszített el. Vasárnap este félnyolc órakor a betegek szétszórásával megerősítve, 72 éves korában elhunyt özv. királyházai Ruffy Pálné szül. Vass Paula. A nagyszony temetése szerdán délelőtt 12 órakor folyt le az olasz temető Haller-kápolnájából s koporsóját nagy számban állta körül a rokonság, a barátok és a tisztelők, akik meghatott szívvel vették búcsút az elhunytól.

Agyontiporta a gépkocsi a bérkocsi utasait. Szolnokról jelentik: Tiszaföldvár közelében egy tehergépkocsi egyik utcaeresztözésnél elgázolt egy bérkocsit. A bérkocsiban ülő Danku János és felesége olyan szerencsétlenül estek a földre, hogy mindketten szörnyethaltak.

Lovaskatonna balesete. Timişoara. Saját tudósítónktól. Fischhoff Frigyes vendéglős huszonöt éves Mihály nevű fia, mint lóhútas „schimbás” katonna fegyvergyakorlatra kapott behívót. Amikor társaival a kaszárnya udvarára kivonult, lóva megbokrosodott s oly erővel ugrott a közeli kőkerítésnek, hogy az összeomlott s a kövek maguk alá temeték Fischhoffot. Nyomban a katonai kórházba szállították, ahol röntgenvizsgálat után megállapították, hogy belső sérüléseken kívül lábtörést és lapockacsonttörést szenvedett.

Felhívás. Az oradeai Építőiparosok Szövetsége tisztelettel felkéri a bádogos és vízvezeték-szerelő szindikátus tagjait, hogy folyó hó 29-én, szerdán este 7 órakor megtartandó fontos tárgyú közgyűlésen okvetlen megjelenni sziveskedjék. Elnökség.

A pályőrök távollétében

Asszonyok okozták a ciuceai vasúti szerencsétlenséget?

Egy vasúti szaktekintély nyilatkozik a katasztrófa okairól

Cluj. Saját tud. A ciuceai vasúti szerencsétlenség áldozatainak száma a legutóbbi halál-estéttel tízenegyre emelkedett és néhány súlyosabb sebesültnél állapota továbbra is válságos. A szerencsétlenség ügyében egyébként befejezéshez közeledik az ügyészség részéről megindított vizsgálat.

Daniel vizsgálóbíró a keidi és szerdai nap folyamán még mindig a szerencsétlenség előidézésében bűnösnek talált forgalmistát hallgatta ki. A kihallgatás során Corneanu forgalmista részben módosította első ízben tett vallomását s beismerte, hogy nem adott parancsot Buzea Teodor váltóőrnek arra, hogy a jelzőkészüléket tilosra állítsa. A Cluj felől érkező gyorsított teher megállás nélkül rohant keresztül a poieni állomásra és ugyanebben a pillanatban jelezte a ciuceai állomás is a személyvonat elindítását. Vallomása szerint

Corneanu, ebben a válságos pillanatban elvesztette fejét s ahelyett, hogy a Poieni-Ciucea állomások között lévő őrházak kezelőszemélyzetének adta volna le jelzését a közel 70 kilométeres sebességgel végzetébe rohanó vonat megállítására a Poieni-Huedin állomások között lévő őrházakkal keresett kapcsolatot.

Amíg viszont a helyzet tisztázódott 4-5 perc telt el s a katasztrófa elkerülhetetlenné vált. A vizsgálóbíró kihallgatta továbbá a ciuceai és a poieni állomások között szolgálatot teljesítő pályőröket is. Kihallgatásuk során azonban kiderült, hogy

Cot arzean Gheorghet kivéve, egyikük sem volt a helyén. Cret Augustin és Popa Petru felesége helyettesítte az őrhelyén.

Vallomásuk alapján az ügyészség még a múlt hét folyamán el is rendelte szabadlábra helyezését és feleségüket idéztette be kihallgatásra. Cret Augustin és Popa Petru pályőrök feleségeit kedden délelőtt hallgatta ki Daniel vizsgálóbíró és dr. Pop Maxim ügyész és kihallgatásuk eredményeképpen mindkettőjüknek letartóztatását rendelték el. A kihallgatások és a szakértői vélemények meghallgatása után kiderült ugyanis, hogy

mindketten még idejében kapták meg Corneanu forgalmista vészjeleit s módjukban lett volna a veszébe rohanó vonat megállítani.

A vizsgálóbíró és az ügyész véleménye szerint különösen Popa felesége akadályozhatatlan volt

* Gyomor- és bélhurut, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként felekléshor egy pohárral véve — igen gyakran rövidesen megszűnnek. Az orvosok ajánlják.

Fizetik a nyugdíjak Satu-Maren, Saját tud. A pénzügyigazgatóság és az adóhivatalok szerdán reggel kezdték meg a szeptemberi nyugdíjak kifizetését. Csütörtökön az 1651—2800, pénteken a 801—1650, számú knyvecskék tulajdonsait fizetik. A IOV nyugdíjakra vonatkozólag nem történt intézkedés.

ISMÉT VÉRES HARGOKAT ROBBANTOT-TAK KI AZ IPI FAKIR HIVEI. Londonból jelentik: India északnyugati határán újból véres harcok dunnak a britt-indiai csapatok és az Ipi fakir hívei között, akik állandóan nyugtalanítják a britt-indiai csapatokat.

* Akinek szépek a fogai, az nevet. De a fogak igen ritkán maradnak szépek csak úgy maguktól. A szájat és a fogakat védeni kell a baktériumok támadásai ellen, amelyek folyton beözönlenek a szájba. Lehet ellenük védekezni? Hogyne! Csak öblögetni kell a szájat lehetőleg reggel és este ODOL-lal! Ennek háromféle a hatása: üde lehet, ragyogó fogak, védelem a hülés ellen. Az ODOL 83 az ideális szájjápoló szer, mert fertőtleníti és csiraölő erejével behatol a ezájüreg legelrejtettebb zugaiba és megakadályozza az erjedő és rothadó folyamatokat. Aki naponként használ ODOL 83-at, megvédi egészségét.

na meg a borzalmas szerencsétlenséget, mert őrháza körülbelül a két állomás között elhúzó pályá középen van és

Corneanu jelzését már akkor megkapta, amikor a gyorsított teher még jótómán a láthatáron sem volt és a személyvonat indulását éppen abban a pillanatban jelezték.

Ennek a véleménynek alapján azután Daniel vizsgálóbíró el is rendelte Popa Mária ellen a 30 napos vizsgálati fogságot. Az ügyészség viszont nem találta teljesen bűnösnek Cretu feleségét és így őt szabadlábra helyezték.

A vizsgálat eddigi során kihallgatták mindkét vonaton szolgálatot teljesítő és még élethen maradt személyzetet, akiknek legnagyobb része olyan színezetet igyekszik adni a szerencsétlenségnek, mintha annak felelősségeért a gyorsteher tragikus halállal kimúlt személyzete tartozna számadással. Lapunk munkatársa ez ügyben kérdéssel fordult az egyik vasúti szaktekintélyhez, aki a szakember tárgyilagos ismertetését a következőkben adta:

— A katasztrófában szereplő vonatok rendszerint Ciucean keresztezik egymást. A kérdéses utszakaszon Ciucea és Poieni között alig 7 kilométeres táv van, amit a Clujról induló gyors-teher 8-9 perc alatt fut be. Az oradeai vonat menetideje valamivel több, mivel a pályá itt kesése kapaszkodik. A szobanforgó esetében a gyors-teher kesést Clujról jelezték, ami természetesen a személyvonatnál is késést kellett volna okozzon, ha nem voltak volna az a keresztező állomást Poienire. A gyorsteher azonban hamarabb érkezett meg, mint ahogy Corneanu forgalmista várta, aki nem is számítva arra, hogy a személyvonat már elindult Ciuceáról, akadály nélkül engedte át állomásán a gyorsteher vonatát. Ezt Corneanu közölte is a ciuceai állomás forgalmistájával, akitől viszont azt a választ kapta, hogy onnan is elindult a személyvonat. Midőn Corneanu meghallotta ciuceai kollégájának választát, a jelzőkészülékek között kapkodni kezdett és így történhetett meg, hogy a veszélyben lévő vonatok útja mellett lévő őrházak helyett a poieni és a huedini állomások között lévő őrházak kezelőszemélyzetét hívta fel. Ez a pár pernyi késedelem okozta azután a két vonat tragédiáját. Súlyosította még a katasztrófát az is, hogy a gyorsteher éppen késése miatt, a kanyar előtt sem alkalmazta a szokásos sebesség csökkentését és 70 kilométeres gyorsasággal szaladt az emelkedés miatt jóval lassabban haladó személyvonattal szembe.

SPORT

Bajnoki műsort bonyolítanak le október 3-án és 10-én

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság intézőbizottsága úgy határozott, hogy a Balkán-játékok elmaradásával megüresedett október 3-iki és 10-iki időpontokra bajnoki mérkőzéseket hoz előre a következő műsorral:

Október 3-án: Olimpia—DUIG Satumaren, AMTE—Phönix Aradon, Jiul—CAO Petrosaniban, Kinizsi—Rapid Timisoaren, Venus—Gloria Bucurestiben, Juventus—Crisana Bucurestiben, Universitatea—Ripensia Clujon, Dragos Voda—ACFR Cernautiban.

Október 10-én: Rapid—AMTE Bucurestiben, CAO—DUIG Oradean, Olimpia—Victoria Satumaren, Juventus—Dragos Voda Bucurestiben, Universitatea—Sp. Studentesc Clujon, Vulturii—ACFR Lugojon.

Az október 17-iki, 24-iki, 31-iki és november 7-iki fordulók változatlanul maradnak.

November 21-én játszik le a következő mérkőzéseket: Victoria—Unirea Tricolor Clujon, Kinizsi—Olimpia Timisoaren, Venus—Sp. Studentesc Bucurestiben, Vulturii—Universitatea Lugojon, Dragos Voda—Gloria Cernautiban.

Óriás-stadiont épít a Venus

Hatvanezer néző részére biztosítanak kényelmes helyet

Bucurestiből jelentik: A Venus vasárnap tartotta meg ezévi rendes közgyűlést, melyen ügyvezető elnökének egyhangulag ismét Gabriel Marinescu tábornokot választották meg, első alelnöknek pedig dr. N. Eladescu ügyvédet. A közgyűlésen Eladescu alelnök bejelentette, hogy minisztertanácsi határozat alapján a Splain-i pálya és a hozzátartozó területrészek a Venus tulajdonába mennek át, melyet 50—60 ezer néző befogadó stadionná építenek ki. A közgyűlés ezután elfogadta a jövővi költség-előirányzatot, melyen a következő érdekesebb tételek szerepelnek:

Személyi járandóságok, szállítások, pályafenntartás 2 millió 400 ezer lei, játékvásárlások: 500 ezer lei, egészségügyi költségek 120 ezer lei, pályafenntartás 200 ezer lei, klubhelyiség 150 ezer lei, kabinépítések 350 ezer lei, tribünjavítás 300 ezer lei, szövetségi illetékek 600 ezer lei, beruházások és hitelezők 1 millió 150 ezer lei, stb.

A büdzsé végösszege „csak” 6 millió 500 ezer leit tesz ki, melynek bevételi előirányzatában a mérkőzés bevétele 3 millió 400 ezer leies összeggel szerepelnek. A tagdíjak, különböző támogatások, bálak és egyéb jövedelmekkel azonban a vezetőség egyensúlyba hozza a büdzsét.

A CAO KÖSZÖNŐ LEVELET IRT A VICTORIÁNAK azért a felhívásért, melyet szombaton intézett közönségéhez. A Victoria sportszerű viselkedésre szólítja fel a közönséget. A CAO kiemeli ennek a felszólításnak sportszerű példáját.

Román, amerikai és sok más nemzet fiatal magyar Testnevelési Főiskolán. Budapestről jelentik: A magyar Testnevelési Főiskolát vasárnap ünnepélyes keretek között nyitották meg. Az ünnepségen Hóman Bálint kultuszminister levelét is felolvasták, mellyel üdvözlését küldi az ezévi olimpiai kupát nyert főiskolának és további sikert kíván működéséhez. A Testnevelési Főiskolának ezévi 165 hallgatója van, akik között sok idegen is van. Hét bolgar, négy román, két amerikai, két svájci, két jugoszláv, görög, török, litván, észt, német, francia és olasz hallgatója is van a főiskolának, ami ennek a magyar mintatípusú intézménynek világhírnevét igazolja.

SZÍNHÁZ

Pénteken kezdődnek a Thalia Magyar-színház előadásai Oradeán

Holnap, pénteken este kilenc órakor kezd meg a Thalia Magyar Színház Oradeán a színházezredet, amikor is megnyitja az első alkalommal a fővárosi nagy színházak után a szezon legnagyobb sikerű és legszenzációsabb operett újdonságát a Romantikus asszonyt mutatja be a színház kiváló operett együttese. A romantikus asszony Szántó-Szécsény és Carlo de Fries operettje, ami már elég garancia arra, hogy a kiváló újdonság itt Oradeán is a legnagyobb sikert érje el, ugyanugy, mint ahol eddig színre került. A darab Gróf László rendezésében, Schreiber Alajos vezénylete mellett, teljesen új díszletekkel, tündöklő kiállításban, forgószínpadon kerül színre, a főszerepekben: Solymosán Magdával, Sándor Steffel, Jenei Jánossal, Fülöp Sándorral, Csóka Józseffel, Réthelyi Ödönnel, Csengeri Aladárval és Homm Pállal. A Romantikus asszony öt egymásutáni előadásban pénteken szombaton este, vasárnap délután és este és hétfőn este van a színház műsorán, mindenkor rendes helyárakkal.

— **Delila, Molnár premier kedden este.** A budapesti színházi szezonra a legnagyobb sikere Molnár Ferenc legújabb és legszenzációsabb vigjátéka, a Delila. A clujai Thalia Magyar Színháznak nagy áldozatok árán sikerült a darabot előadásra megszerezni és így egyidőben mutatja be a budapesti előadásokkal ezt a rendkívül szenzációs vigjáték újdonságot, ami egyik legnagyobb sikere a szezonnak. A Delila címszerejét Erenyi Bőske alakítja, a darab rendezését Szabados Árpád, a színház újonnan szerződtetett rendezője végzi. A darab többi főszerepeit a prózai együt-

tes legkiválóbbjai játsszák, akiknek művezei munkájukat már Clujon is óriási siker koronázta. A Delila kedden, szerdán és csütörtökön kerül színre, mindenkor rendes helyárakkal.

— **Nézzé meg a Thalia Magyar Színház fővárosi művészei előadás sorozatait, amelyek mindegyike eddigi mást fölülmúltnak.**

— **Jegyek elővételben minden előadásra válthatók a színház baloldali pénztáránál naponta délután 12—1-ig és délután 4—8-ig.**

HETI MŰSOR:

Pénteken este 9 órakor szezonnyitójú előadás: **Romantikus asszony**, Szántó-Szécsény-Carlo de Fries ragyogó operett újdonsága. Ragyogó kiállításban, Gróf László rendezésében. Főszerepekben: Solymosán Magda, Sándor Steffel, Csóka József, Jenei János, Fülöp Sándor, Deésy Jenő, Réthelyi Ödön Homm Pál, Csengeri Aladár. Karagy: Schreiber Alajos. Rendes helyárakkal.

Szombaton este 9 órakor: **A romantikus asszony**.

Vasárnap délután 6 órakor: **Romantikus asszony**. Rendes helyárakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **A romantikus asszony**. Rendes helyárakkal.

Hétfőn este 9 órakor: **A romantikus asszony**. Rendes helyárakkal.

Kedden este 9 órakor a legújabb világsiker, Molnár Ferenc legszenzációsabb vigjáték újdonsága: **Delila**.

Szerda este 9 órakor: **Delila**.

Csütörtök este 9 órakor: **Delila**.

Közzétették az új színházi bélyeg alkalmazására vonatkozó intézkedéseket

Milyen belépőjegyre kell látványossági bélyeget ragasztani?

Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium közigazgatási osztálya most tette közzé azt a körrendeletét, amelyet a színházak és operák vezérigazgatóságával közösen dolgozott ki s amely a színházi bélyeg alkalmazásáról intézkedik. Ezt a bélyeget tudvalevőleg a hivatalos lap idei 66-ik számában megjelent törvény írja elő a különféle színházi és más előadási jegyekre. A bélyeg alkalmazásában mostanáig meglehetősen zavaros helyzet uralkodott, mert a törvény egyes előadások jegyeit mentesíti a bélyeg használatától, de igen kevesen tudták, hogy melyik jegyre kell színházi bélyeget ragasztani és melyikre nem.

A rendelet szövege most pontosan közli, hogy a törvény első szakaszában előírt látványosságok közül melyek esetében kell alkalmazni az új bélyeget. Eszerint az összes drámai, opera, operett, revü, mindenféle hangverseny és művészi táncbemutatókra kibocsátott jegyek, mozi-előadások jegyeire fel kell ragasztani a bélyeget, valamint a következő szórakoztató előadások és események: estélyek, táncos teák, bálak, varieték, cirkuszok és más hasonló látványosságok alkalmából kibocsátott jegyekre.

A törvény bélyegkötelezettséget ír elő a különféle sporteseményekre is, így a labdarugó és ökölvívó mérkőzésekre, repülőbemutatókra, görög-római és szabadstílusú, valamint dzsudzsiu birkozásokra stb. Versenyeknél és futta-

tasoknál, löversenyeknél, partfürdőknél és más hasonlóknál, valamint kocsolya- és a többi sportbemutatóknál szintén kötelező a látványossági bélyeg.

A bélyegkötelezettség alól csak az iskolai ünnepélyek, a Testnevelési Tanács bemutatói, valamint a Közművelődési Liga előadásai kivételek.

NYIRŐ JÓZSEF A „JÉZUSFARAGÓ EMBER” FŐPRÓBÁJÁN. Budapestről jelentik: Nyirő József kedden délelőtt megjelent a budapesti Nemzeti Színházban pénteken bemutatásra kerülő darabjának, a „Jézusfaragó ember”-nek főpróbáján. Miután bemutatták a darab szereplőinek, Nyirő meghallgatta a próbát. Mint eseményt jegyezték fel, hogy hosszú idő óta ő az első szerző, aki az előadáshoz nem fűzött megjegyzéseket.

BEKULDOTT HIREK

Céh-napot rendez a clujai Katolikus Tör. A clujai Katolikus Kör október 3-án, vasárnap, színházának dísztermében műsoros Céh-ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Farkas Sándor: Hangulat, éneklő az Iparos Egylet művész dal-kara Zsizsmann Rezső vezényletével; 2. P. Jánosy Béla: A munka dicsérete, szavaltja: Gergely István, Kolping legényegyesületi tag; 3. Ünnepi megnyitó, tartja Márton Aron c. kanonokplébános; 4. Régi nóták, éneklő Kemény József, az Iparos Egylet dalkarának tagja; 5. Megemlékezés a céhekről, Rátz Mihály műszaki tanácsos ünnepi beszéde; 6. Lányj Ernő: Nóták, éneklő az Iparos Egylet művész dalárdája Zsizsmann Rezső vezényletével; 7. Az iparos ifjúsághoz címmel beszédet mond Bálint József népszövetségi igazgató; 8. Régi népdalok, játssza Puskás Béla és cigányzenekara. A hangulatos és nívós céh-ünnepély iránt városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Ujjáalakult a devai Református Nőszövetség. Saját tud. A Református Nőszövetség szeptember 21-én tartotta meg ujjáalakuló közgyűlését. Fekete János adminisztrátor lelkész elnökölte. A Nőszövetség elnöknője ugyanis dr. Apáthy Arpádné még a tavasszal lemondott tisztségéről, különböző okok alapján s hozzá a lemondásban csatlakozott Thoroczky Ferencné és dr. Martonosy Györgyné alelnök is. A mostani névsz. közgyűlésen elnöknek egyhangulag özv. Mailand Oszkárné, alelnöknek Balogh Géznét és Adámovits Vilmosné választották meg. Jegyző Dosa Margit lett s másodtitkár Klumstein Vilma. A választmányba tagoknak a megüresült helyekre be- választották dr. Apáthy Arpádnét, Horváth László- vinnét és Lőrincz Mihálynét.

Hirdetés!

Müller Lajos S. J.:

Rejtett gyémánt

Ez év tavaszán elhunyt kis vonzó lelkű szerzetes-jelöltő kedves életrajza. Lelkihaszonnal olvashatják a tökéletességre törekvők, de különösen az ifjúság számára kitűnő buzdító hatása.

Ára kartonkötésben 25 lei.

Kapható könyvosztályunknál.

KÖZGAZDASÁG

Termékenyhatású tanulmányi kirándulást tettek a muresmegyei magyar gazdák

A Marosmegyei Földműves Szövetség, mint az Erdélyi Gazdasági Egylet fiók intézménye, tovább folytatja a gazdasági haladást és továbbképzést célzó munkáját. A napokban Mikó László szövetségi elnök és Anghi Balázs szövetségi igazgató vezetésével, akik igazán lelkes vezetői az ottlévő magyar gazdáknak, 30 kisgazda indult el autóbusszon. Összesen 10 falut képviseltek. Târgu-Muresről Csapóra utaztak, ahol Muth Aurél földbirtokos kitűnően kezelt gazdaságát tekintették meg. A látogatóknak különösen a dohánytermelés kötötte le a figyelmüket. Innen Medias felé vették útjukat, ahol a szász gazdák mindég követésre méltó munkával bizonyították mezőgazdasági kultúr-színvonalukat. Meglátogálták a szász gazdasági iskolát, ahol úgy a gyümölcs, valamint a szőlőtermesztésre rendkívül nagy súlyt helyeznek. A kiránduló társaság szombaton este Galtoura érkezett, ahol elnöküknél dr. Szász Pálnál tisztelgő látogatást tettek.

Az éjszakát a csombordi téli gazdasági iskolában töltötték. Nagy Endre dr. igazgató szeretettel látta őket vendégül és megmutatta az intézményt, ahol a kisgazdák lelkiismeretes, komoly tanulást végeznek. Megtekintették az iskola 22 k. hold kitűnően kezelt mintaszőlőjét. Bartha Gyula vezette őket a pincébe, ahol ízelítőt kaptak abból, hogyan kell a bort okszerűen kezelni. A kóstoló után a legjobb benyomással távoztak és délelőtt résztvettek az aiudi nőszövetség által rendezett mezőgazdasági, ipari és háziipari kiállítás megnyitóján. Az iparos önképzőkör helyiségeit zsúfolásig megtöltötték a kiállított cikkek és tárgyak. A megnyitóbeszédet dr. Szász Pál, az EGE elnöke mondta, akinek kíséretében voltak

még Szeghő Dénes és Szász Ferenc EGE felügyelők, továbbá br. Atzél Ede mezőzéhi és Biró József kissármási földbirtokosok.

Délután az aiudi gazdakör ülést tartott, amelyen dr. Szász Pál, a gazdakör eddigi elnöke, súlyos elfoglaltságára való tekintettel, lemondott. A kaszinó termét megtöltő gazdák sajnálattal vették tudomásul. Dr. Szász Pál ezután levezette a tisztújítást, amelynek során utódjául Császár Gyulát választották meg.

A muresmegyei gazdák Aiudról egyenesen Clujra jöttek. Látogatást tettek székházukban, az EGE-ben.

Este az „Arany csizma” vendéglőben a Kolozsvári Gazdasági Egylet vacsorát adott tisztelőkükre. A clujai magyar gazdák vezetői közül ott láttuk Balázs István elnököt, Szilágyi András alelnököt, Zágonyi Szabó Mihály pénztárost és még számos vendéglátót.

Hétfőn reggel Török Bálint vezetésével megtekintették a gazdasági akadémia gazdaságát, a növénynevelő állomást, botanikus kertert stb.

A délután folyamán pedig a turdai állami kertészeti iskola működését figyelték meg. Kerlőszentpálon gróf Halter István kitűnően vezetett gazdaságát volt alkalmuk bejárni és megtekintették az EGE sertésnevelési akciójának gyönyörű példányait. Sanpalról a radnóti gazdasági iskola felé vették útjukat, ahol Tempfli János igazgató üdvözölte a vendégeket. Bepillantást nyertek az ott folyó gazdanevelő munkába.

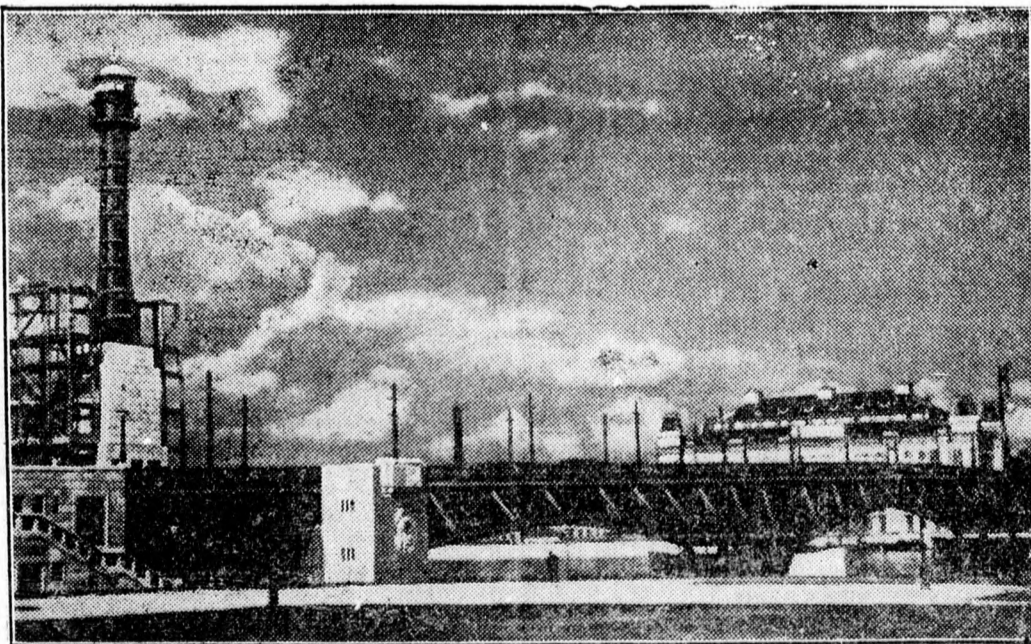
Ezzel aztán befejezést is nyert a tanulmányi kirándulás és a gazdák kitűnő hangulatban érkeztek meg Tg.-Muresre, ahonnan folytatták útjukat családi tűzhelyeik felé.

Kedvezett a szép időjárás a kukoricának és az őszi vetésnek. Cluj. Saját tud. A clujai Mezőgazdasági Kamara a következő jelentést adta ki: az elmúlt hónapban hullott csapadék következtében a késői kukorica erőre kapott és igen szépen fejlődött, úgy hogy az idei termés igen szép eredménnyel kecsegtet. Becslések szerint az ez évi kukorica termés bőven fedezni fogja a bel-földi szükségletet. Az őszi buzavetést Transylvaniaszerte megkezdték már és a munkálatok igen szépen haladnak. A kedvező időjárás jóvoltából ebben az évben a gazdálkodók nagyobb területet szántottak fel, mint a legutóbbi években.

úgy hogy jövő évi buzatermésünk is igen szép reményekkel kecsegtet.

Buza: 450 lei. Az oradeai Mezőgazdasági Kamara hivatalos terményár-folyama: buza 450, rozs 470, tengeri 220—240, csöves tengeri 140, zab 380—390, árpa 340—350, lucernamag 23, lucerna 150—170, lóhere 23, széna 110—120, a bab mázsája 600 lei volt. Kóvér sertés húsz kilója 18—23 lei.

Zürichi zárlat. Párizs 14.88 fél, London 21.54 fél, Newyork 436 fél, Brüsszel 73.32 fél, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 241.55, Berlin 174.65, Bécs — schilling 79.85, Prága 15.22, Varsó 82.25, Bolzrad 10, Bucuresți 325.

A budapesti új borárósteri híd, amelyet a napokban adták át a forgalomnak. Képünk a budai hídfőnél készült.

Készült a Szent László-nyomda Rt. kőriörgőgépén, Oradea, Strada Regina Carol II. No. 5.

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu ipítési irodájának vezetését sajátmagam vettém át és azt férjem általánosan ismert, becsületese munkaszellemében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tatarozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További szíves pártfogást kér

ÖZV. BALINT DANIELNÉ
Oradea, Strada Academiei No. 2.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Adás-vétel

Eladó
költözökös miatt székények, ágyak, sodronybetéttel, szalongarnitúra nagy tükörrrel, ebédlőasztal, festmények, márvány mosó, Schöberl divány, üst, stb. Oradea, Str. Clorogariu 15, földszint 1. balra. Megtekinthető: délelőtt 10-től 1-ig.

Jó állapotban
levő gyermek sportkoscsi eladó. Cim a kiadóban.

Egy új télikabát,
2 felöltő, öltönyök, kalapok középkermetű férfira eladók. Oradea, Str. Tichindeal No. 18-a

Egy kovácsüslő
150 kg. eladó. Oradea, Vasile Conta No. 16.

Singer-varrógép
karikahajós eladó. Oradea, Str. Codrilor 11.

Rádió
3+1 lámpás eladó. Oradea, B. Franklin-u. 27.

Mindenféle
használt ruhát, ócska holmit, makulatura papírt, könyveket, stb. vesznek. Hívásra házhoz megyek. Klein, Oradea, Str. Budai Deleanu 2.

Singer varrógép
centralbobinost, használt, jó állapotban levőt vesznek. Cimeket a kiadóban leadni kérjük

40 db Rhode Island
jerce eladó. Uferbach Ervinné fajbaromfi telepe. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 52. Telefon 138

Eladó
egy zongoratók. Oradea, Str. Alexandri No. 32. emelet.

Alkalmazás

Keres
főznitudo, szolid mindeneslányt éves bizonyítvánnyal gyermektelen házaspár. Oradea, Str. Pasteur 13. szám.

Mindenes lányt
keresünk. Értekezni lehet Oradea, Episcopul Pavel-utca 24. szám.

Megbízható bejárónő
azonnali belépéssel, a délelőtti órákra felvétetik. Oradea, Str. Sztaroveszky 3. alatt.

Lakás

3 szobás
és fürdőszobás lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. I. G. Duca No. 23.

Kiadó
különbejáratu butorított szoba, fürdőszoba, val, egy vagy két személynék, esetleg teljes ellátással is október 1-re. Ugyanott egy jókarban lévő csikospár eladó. Oradea, Str. Averescu No. 37.

Egyszobás
szép lakás kiadó novemberre. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55.

Kiadó
kettő szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből álló udvari lakás. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 32-a.

Kertvárosban,
villamos megálló közelében 2 szobás mdoern magánház, október 1-re kiadó. Str. Matei Cantacuzino 80. Oradea. Telefon 802. sz. Dallos.

Kiadó
kertes hazban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Clordav 38. szám.

Kiadó
kétszobás, udvari lakás. Oradea, Str. Bra-tianu 61. alatt.

Különféle

Bérbeadó
azonnal 30 kat. hold föld a város határában. Cim a kiadóban.

Elveszett
a radnai zárandoklaton latinnyelvű kis misszálé. Megtalálót kérjük, hogy Római Katolikus plébánia Oradea-Olosig címre portókótelesen beküldeni sziveskedjék

Szőlősgazdák,
érett trágya kapható Barátkynál, — Oradea, Str. Fabricelor 31. (telefon 760.)

PUHA OLAJOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.